

HEDENSTED
KOMMUNE

Teknisk Afdeling
Tjørnevej 6
7171 Uldum

**Miljøgodkendelse af slagtekalve- og
slagtekyllingproduktionen på
'Mariesminde'
beliggende Hedelundvej 15, 8762 Flemming**

Luftfoto og oversigt over ejendommen Hedelundvej 15, 8762 Flemming (DDO ®, copyright COWI A/S)

Registreringsblad

Landbrugets navn og beliggenhed	Hedelundvej 15, 8762 Flemming
Matrikel nr.	13 i m.fl. Hvirring By, Hvirring
CVR nummer	10637244
Ejer af ejendommen	Margit Duus, Hedelundvej 15
Driftsansvarlig	Gunnar Duus
Brugstype	Slagtekalveproduktion og slagte- kyllingproduktion, i alt 424 DE
Godkendelsesbetegnelse	§ 12
Godkendelsesdato	15. december 2009
Revurdering af godkendelsen:	År 2017, medmindre der foretages ændringer af produktionen
Myndighed	Hedensted Kommune
Godkendelsen er udarbejdet af	Mette Højby
Lok. id	627-L101-000001
Sags. Nr.	766-100-436

Indhold

1. AFGØRELSE	5
2. BAGGRUND	5
2.1 Sammendrag	5
2.2 Inddragelse af offentlighed	6
3. VILKÅR	7
3.1 Generelle forhold.....	7
3.2 Anlæg	8
3.2.1 Gødningsproduktion og –håndtering.....	8
3.2.2 Ammoniakreducerende tiltag.....	8
3.2.3 Vand og spildevand.....	8
3.2.4 Skadedyr og støj	8
3.2.5 Affald og kemikalier	9
3.2.6 Driftsforstyrrelser og uheld	9
3.3 Arealer	9
3.3.1 Drift af arealer	9
3.3.2 Hensyn til overfladevand	10
3.3.3 Hensyn til grundvand	10
3.4 Tilsyn og kontrol.....	10
3.5 BEDSTE TILGÆNGELIGE TEKNOLOGI/OPTIMERING.....	11
3.7 Driftsophør	11
4. VURDERING	11
4.1 Generelle forhold.....	12
4.1.1 Ansøger og ejerforhold	12
4.1.2 Afstandskrav	12
4.1.3 Beskrivelse af dyrehold	13
4.1.4 Tidligere ansøgninger om udvidelse/ændring af dyreholdet på ejendommen	14
4.2 Anlæg	16
4.2.1 Beskrivelse af staldindretning mm.	16
4.2.2 Driftsforstyrrelser og uheld	18
4.2.3 Gødningsproduktion- og håndtering samt ensilage.....	19
4.2.4 Ammoniak	21
4.2.5 Lugt.....	25
4.2.6 Støj, støv, lys og skadedyr.....	26
4.2.7 Affald, olie og kemikalier	27
4.2.8 Spildevand og overfladevand	27
4.2.9 Transport.....	28
4.2.10 Energi- og vandforbrug.....	29

4.3 Arealer	30
4.3.1 Drift af arealer	30
4.3.2 Hensyn til grundvand	32
4.3.3 Hensyn til overfladevand	33
4.3.4 Hensyn til natur.....	36
4.3.5 Hensyn til diger	37
4.3.6 Aftalearealer	38
4.3.7 Høring af Ikast-Brande Kommune.....	39
4.3.8 Høring af Horsens Kommune.....	40
4.3.9 Vurdering af aftalearealer	41
4.4 Egenkontrol	41
4.5 Renere teknologi/Bedste tilgængelige teknik (BAT).....	42
4.5.1.Management	42
4.5.2 Fodring.....	44
4.5.3 Staldindretning - slagtekyllinger	45
4.5.4 Staldindretning - slagtekalvene	46
4.5.5 Energi	47
4.5.6 Vand	47
4.5.7 Opbevaring og udbringning af husdyrgødning.....	48
4.5.8 Samlet vurdering af BAT.....	49
4.6 Landskabelige hensyn	49
4.7 Ophør og alternativer	50
4.8 Samlet vurdering.....	50
5. FORMALIA	51
5.1 Lov m.m.....	51
5.2 Klagevejledning.....	51
5.3 Udnyttelse af godkendelsen	52
5.4 Andet	52
BILAG 1. SITUATIONSPLAN	54
BILAG 2. OVERSIGT OVER AFSTANDE	55
BILAG 3A. UDBRINGNINGSAREALER VED EJENDOMMEN	56
BILAG 3B. UDBRINGNINGSAREALER I HORSENS KOMMUNE.....	57
BILAG 3C. UDBRINGNINGSAREALER I HORSENS KOMMUNE.....	58
BILAG 3D. UDBRINGNINGSAREALER I IKAST-BRANDE KOMMUNE.....	59

1. AFGØRELSE

Hedensted Kommune meddeler hermed miljøgodkendelse af husdyrbruget med CVR nummer 10637244 på adressen Hedelundvej 15, 8762 Flemming med matr. nr. 13 i m. fl. Hvirring By, Hvirring efter § 12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug¹ (Husdyrloven).

Godkendelsen omfatter en årsproduktion af 420.000 slagtekyllinger med en produktionstid på 38 dage, samt et årligt opdræt af 1.000 slagtekalve (55 - 410 kg), svarende til i alt 423,6 dyreenheder (DE). Udvidelsen sker i eksisterende bygninger samt i 22 kalvehytte på i alt 528 m², som søges lovliggjort gennem denne miljøgodkendelse. Ligeledes søges lovliggjort opførelse af ny fortank til vaskevand fra kyllingestald på 22 m². Ensilageplads søges overdækket, i alt 1900 m².

Udbringningsarealerne godkendes, ejede og forpagtede på i alt 155,3 ha. Derudover anvendes 147,3 ha aftalearealer, hvorfra 62,5 ha er vurderet til at kræve § 16 godkendelse.

Nærværende godkendelse erstatter miljøgodkendelse af 4. april 1991, som omhandlede slagtekyllingeproduktionen på ejendommen. Nærværende miljøgodkendelse betyder således, at der ikke foretages en revurdering af husdyrbrugets miljøgodkendelse fra 1991, hvilket er et lovkrav i § 41 i miljøbeskyttelsesloven².

Godkendelsen er meddelt på de vilkår, som er beskrevet i afsnit 3.

Med godkendelse følger krav til udnyttelse af godkendelse indenfor 2 år, se afsnit 5.3.

2. BAGGRUND

2.1 Sammendrag

LRØ har på vegne af Gunnar Duus den 22. december 2007 ansøgt om miljøgodkendelse af husdyrbruget beliggende Hedelundvej 15, 8762 Flemming. Ejendommen ligger ca. 3,2 km nordøst for Rask Mølle by.

Ansøgningen vedrører omlægning og udvidelse af slagtekyllingeproduktion og kvægproduktion. I nudrift er der 480.000 slagtekyllinger (40 dage) og 135 malkekøer med opdræt, tung race, svarende til 372 dyreenheder (DE). Der er ansøgt om omlægning af slagtekyllingeproduktion på 420.000 slagtekyllinger (38 dage) og 1000 slagtekalve (55 - 410 kg), svarende til i alt 423,6 DE. Omlægningen og udvidelsen vil ske indenfor eksisterende bygninger. Der ansøges om lovliggørelse af byggeriet af 22 kalvehytte samt en ny fortank til vaskevand fra kyllingestald.

Ansøgningen er ligeledes en revurdering af nuværende miljøgodkendelse for slagtekyllingeproduktionen. Afsnit 4.1.4 omhandler husdyrbrugets historik i forhold til miljøgodkendelse.

Udbringningsarealerne er fordelt med 111,6 ha ejet og 43,7 ha forpagtet, i alt 155,3 ha. Som udbringningsarealer indgår desuden 147,3 ha aftalearealer.

Alle lovpligtige afstandskrav er overholdt, dog undtagen afstandskrav til Koddallundvej, som gennemskærer ejendommen, ved kalvehytterne. Husdyrbru-

---

¹ Lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug med senere ændringer.

² Lov nr. 1757 af 22. december 2006 om miljøbeskyttelse og senere ændringer

get overholder geneafstanden i forhold til lugt, idet beregningen af geneafstand viser hhv. 190 m (nabo) og 654 m (byzone m.v.). De faktuelle afstande fra stalden er hhv. ca. 270 m til nærmeste nabo uden landbrugspligt og ca. 3,2 m til byzonen ved Rask Mølle.

Husdyrbruget overholder 2007-kravet om 15% reduktion af ammoniak fra stald og lager ved direkte udkørsel af 68% af dybstrøelsen. Der sker en reduktion af ammoniakemissionen på ca. 1500 kg N/år ved omlægningen og udvidelsen af dyreholdet.

Beskyttelsesniveauerne for nitrat til grundvand og overfladevand er overholdt. For gylleaftalearealer, som ligger indenfor sårbart indvindingsområde, er der krævet § 16 godkendelse.

Der er ingen natur, som er beskyttet efter § 7 i Husdyrloven, indenfor en afstand af 1000 m fra husdyrbruget. I denne afstand er der meget lidt natur og væsentligste natur er artsdata – strandtudsden, hvis levested er vurderet til ikke at blive påvirket af nærværende ændring og udvidelse.

I forbindelse med afgørelsen har Hedensted Kommune vurderet, at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger for at forebygge og begrænse forurening ved anvendelse af bedst tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til naboer, landskab og miljø.

2.2 Inddragelse af offentlighed

Ansøgninger, der hører under Husdyrlovens § 12, skal offentligt annonceres på det tidspunkt, hvor det vurderes, at der foreligger fyldestgørende ansøgningsmateriale. Annoncering foretages for at inddrage offentligheden tidligt i processen med at udarbejde en miljøgodkendelse.

Der er ansøgt efter husdyrlovens § 12, og der forelå fyldestgørende ansøgningsmateriale således at ansøgningen kunne annonceres i Tørring Folkeblad den 2. september 2009.

Kommunen har ikke modtaget henvendelser i forbindelse med annonceringen.

Hedensted Kommune har foretaget nabohøring samt partshøring af ejere af forpagtede arealer og aftalearealer i 6 uger fra den 28. oktober 2009.

Ejere af forpagtede arealer på følgende adresser:
Karsten Nielsen, Nr. Snedevej 116, 8762 Flemming
Christian Trolle, Kodallundvej 8, 8763 Rask Mølle
Steen Kristensen, Norddalsvej 5, 8762 Flemming
Kaj Dissing, Enggårdsvej 23, 8763 Rask Mølle
Dennis Jensen, Enggårdsvej 21, 8763 Rask Mølle

Ejer af aftalearealer på følgende adresser:
Thorbjørn Bengston, Skanderborgvej 91, 8763 Rask Mølle
Søren Lassen, Nr. Snedevej 112, 8762 Flemming
Thule Møldrup, Enggårdsvej 8, 8762 Flemming
Kurt Nielsen, Gammelstrupvej 14, 8740 Brædstrup
Leif Thykjær, Viborgvej 101, 8766 Nr. Snede
Niels Peter Petersen, Hamborgvej 11, 8740 Brædstrup
Jørgen Knapp, Enggårdsvej 25, 8763 Rask Mølle
Willy Sørensen, Birknæsvej 9, 8752 Østbirk
Kim Rude Jensen, Birknæsvej 15, 8752 Østbirk

Jacob Truelsen, Nørre Snedevej 110, 8762 Flemming
Dennis Rye Jensen, Enggårdsvej 19, 8763 Rask Mølle

Naboer på følgende adresser:

Lotte Amalie Rasmussen og Jesper Vestermark Høy; Hedelundvej 16; 8762 Flemming (landbrugspligt)

Jesper Denis og Jette Christiansen; Hedelundvej 19; 8762 Flemming (ikke landbrugspligt)

Brian Sandmand Mortensen, Nørre Snedevej 114, 8762 Flemming

Trine Søby Nilsson, Hedelundvej 12, 8762 Flemming

Frank Nielsen, Kongevej 9, 8752 Østbirk (ejer af Hedelundvej 10)

Hugo Madsen, Kodallundvej 4, 8763 Rask Mølle

De indkomne kommentarer vedrører anvendelse af udbringningsarealer. Jørgen Knapp ønsker ikke at modtage gødning fra husdyrbruget, hvormed i alt 7,7 ha udgår. Thule Møldrup, som ejer arealerne på Hedelundvej 16, ønsker ligeledes ikke at modtage husdyrgødning fra produktionen, idet arealerne vil anvendes i forbindelse med udvidelse af malkekvæghold på egen produktion.

Hedensted Kommunes afgørelse offentliggøres på kommunes hjemmeside og i Tørring Folkeblad den 15. december 2009.

3. VILKÅR

3.1 Generelle forhold

1. Godkendelsen omfatter en årsproduktion af 1000 slagtekalve (55 – 410 kg), svarende til 295,1 dyreenheder (DE), 420.000 slagtekyllinger (60.000 stipladser) (38 dage), svarende til 127,3 DE samt 3 heste svarende til 1,3 DE, i alt 423,6 DE³.
  - Indenfor hver af de to produktionstyper – slagtekalve og slagtekyllinger - tillades mindre bagatelagtige afvigelser i årlig produktion som skyldes naturlige udsving.
  - De første tre år efter godkendelsen er meddelt, dvs. planår 2009/2010, 2010/2011 og 2011/2012 skal der indsendes en redegørelse for de produktionsudsving, der er for året i forhold til produktionstilladelsen senest 1. februar året efter til tilsynsmyndigheden.
  - For slagtekalve må den maksimale udgangsvægt ikke overskride 440 kg. Der tillades mindre afvigelser i fordelingen mellem kalve under og over 6 måneder, så længe det kan tilskrives den naturlige variation.
  - Til udregning af gældende produktionstilladelse skal produktionstilladelsen ses som gennemsnit over 3 år.
2. Husdyrbruget skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der ligger til grund for denne miljøgodkendelse, herunder ansøgningsmaterialet, supplerende oplysninger, den miljøtekniske beskrivelse og vurdering, medmindre vilkårene i denne miljøgodkendelse, senere afgørelser og lovgivning foreskriver noget andet.
3. Husdyrbruget skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser også selvom disse regler eventuelt måtte være skærpede i forhold til denne godkendelse.

---

³ Med de nye dyreenhedsberegninger efter 1. august 2010 svarer produktionstilladelsen til 323,8 DE slagtekalve og 166,7 DE slagtekyllinger samt 1,3 DE heste, i alt 491,7 DE

4. Godkendelsen gælder kun for det ansøgte. Der må ikke ske udvidelse eller ændringer i anlæg og dyrehold, herunder stalde, gødningsopbevaringsanlæg, udspretningsarealer og lignende, før Hedensted Kommune har taget stilling til, om ændringerne kræver godkendelse.
5. Et eksemplar af godkendelsen skal til enhver tid være tilgængelig på husdyrbruget. Eventuelt driftspersonale, herunder maskinstation m.v., skal være orienterede om de relevante dele af godkendelsen.
6. Ejendommen, herunder stalde, bygninger m.v., og dens omgivelser skal renholdes således, at der ikke forekommer væsentlige gener udenfor ejendommens skel i form af røg, støv, ilde lugt eller uhygiejniske forhold, som ifølge Kommunens vurdering kan karakteriseres som væsentlig.
7. Ændringer i ejerforhold (eller hvem der er ansvarlig for driften) skal meddeles til Hedensted Kommune.

3.2 Anlæg

3.2.1 Gødningsproduktion og -håndtering

8. Der skal anvendes gyllevogne med påmonteret pumpe og returløb således at spild af flydende husdyrgødning undgås. Alternativt skal påfyldning foregå på en plads med afløb til opsamlingsbeholder for flydende husdyrgødning. Pladsen skal rengøres umiddelbart efter, at en periode med daglig påfyldning er afsluttet.
9. Udbringning af husdyrgødning skal ske efter godt landmandskab, og der skal, så vidt det er muligt, tages hensyn til vind- og vejrforhold.
10. Markstak skal placeres minimum 100 m fra skel til beboelsesejendom. Markstakken skal overdækkes straks efter udlægning. Materiale til overdækning skal indsamles fra marken, så snart det ikke er i brug⁴

3.2.2 Ammoniakreducerende tiltag

11. Minimum 68 % af dybstrøelsen skal køres direkte ud, svarende til 95 % af dybstøelsen fra kalve over 2 måneder og 15% af dybstrøelsen fra slagtekyllingerne – altså et hold.

3.2.3 Vand og spildevand

12. Vask af maskiner skal foregå på befæstet plads med afløb til gyllebeholder.

3.2.4 Skadedyr og støj

13. Der skal foretages effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med de af Skadedyrlaboratoriet foreskrevne retningslinier for fluebekæmpelse⁴.

---

⁴ Vejledningen kan hentes på www.dpil.dk, se vejledninger

14. Husdyrbrugets støjbelastning, målt udendørs som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A), målt ved nærmeste nabo-beboelse må ikke overstige følgende grænseværdier:

Dagperiode	Tidsrum, kl.	Støjniveau
Man– fredag	07.00 - 18.00	55 dB(A)
Lørdag	07.00 - 14.00	55 dB(A)
Lørdag	14.00 - 18.00	45 dB(A)
Søn– og helligdage	07.00 - 18.00	45 dB(A)
Aftenperiode		
Alle dage	18.00 - 22.00	45 dB(A)
Natperiode		
Alle dage	22.00 - 07.00	40 dB(A)

Støjens spidsværdier må ikke overstige 55 dB(A) om natten. Støjgennemsnit skal regnes ifølge vejledningen⁵.

Normal kørsel med traktor og landbrugsmaskiner i dagtimerne er ikke omfattet af støjgrænserne.

3.2.5 Affald og kemikalier

15. Der må ikke foretages afbrænding af affald på husdyrbruget.
16. Farligt affald skal, indtil det indsamles, til enhver tid opbevares miljømæssigt forsvarligt, således at der ikke opstår fare for forurening af jord og grundvand. Det vil sige forsvarlig emballeret, under tag, på fast, tæt bund uden mulighed for spild til kloak, jord, vandløb eller grundvand, jf. Hedensted Kommunes Erhvervsaffaldsregulativ⁶.
17. Der må maksimalt opbevares 250 l spildolie. I nærheden af olie- og kemikalieaffald skal der altid være sugemateriale til opsamling af evt. spild.

3.2.6 Driftsforstyrrelser og uheld

18. Der skal foreligge beredskabsplan for husdyrbruget, så spild og andet ukontrolleret udslip af gylle og andre forurenende stoffer forebygges, og sådan at skadernes omfang, hvis der alligevel sker uheld, begrænses.
- Planen skal til enhver tid være ajourført og være tilgængelig på husdyrbruget. Eventuelt driftspersonale skal være orienterede om beredskabsplanen.

3.3 Arealer

3.3.1 Drift af arealer

19. Udbringning af husdyrgødning må alene ske på de 302,6 ha arealer, som er angivet på kortet i bilag 3a, 3b, 3c og 3d, med et maksimalt dyretryk på 1,7 DE/ha for heste og kvæggødning og 1,4 DE/ha for fjerkrægødning.

⁵ Vejledning fra Miljøstyrelsen, Ekstern støj fra virksomheder, 5/1984.

⁶ Regulativ for erhvervsaffald kan ses på www.hedensted.dk – Teknik afdeling - affald

20. For opfyldelse af harmonikrav i forhold til de vilkår, som er stillet i nærværende miljøgodkendelse, skal der inden den 1. august 2010 indsendes anmeldelse om yderligere minimum 18,8 ha gylleaftalearealer eller 15,5 forpagtede arealer, som skal vurderes i henhold til husdyrloven. Arealerne må ikke anvendes til udspreddning af gødning før kommunen har meddelt tilladelse dertil.
21. Godkendelsen omfatter udspreddning af husdyrgødning fra den godkendte produktion på 423,6 DE. Der fjernes husdyrgødning fra 127,3 DE slagtekyllinger og minimum 32,9 DE slagtekalve på aftalearealerne. I alt udbringes husdyrgødning fra 262,2 DE slagtekalve og 1,3 DE hestegødning på de ejede og forpagtede arealer⁷. Der må ikke modtages anden husdyrgødning samt affaldsfraktioner, spildevandsslam og lign.
22. Aftalearealer tilhørende Skanderborgvej 91, 8762 Flemming, i alt 20,4 ha og Nørre Snedevej 110, 8762 Flemming, i alt 42 ha, må først benyttes, når der foreligger en §16 miljøgodkendelse.
23. Der må maksimalt være 4,2 g P/FE til kalve under 6 måneder og 4,0 g P/FE til kalve over 6 måneder svarende til at indkøbte foderblandinger indeholder maksimalt 0,43% fosfor med et gennemsnitligt foderforbrug på 6,2 FE/dag.

3.3.2 Hensyn til overfladevand

24. Omkring alle vandhuller beliggende i Horsens Kommune, som ligger på eller grænser op til udbringningsareal udlægges en sprøjtnings-, gødsknings- og dyrkningsfri bræmme på mindst 2 meter.

3.3.3 Hensyn til grundvand

25. Der skal etableres 10% ekstra efterafgrødeareal hvert år på markerne 1-0a og 1-0b, 2-0, 3-0a, 4-0a, 7-0a, 9-0, 10-0a, 10-0c, 13-0a, 13-01b, 13-0c og 23-0, i alt 38,3 ha. Der skal foretages en reduktion af N normen på arealerne det efterfølgende år på 25 kg N/ha.

Der kan alternativt anvendes mellemafgrøder i stedet for efterafgrøder med en vekselkurs på 1,5. Kravet til kvælstofkvotereduktionen i det følgende år svarer til det oprindelige efterafgrødeareal x 25 kg N. Beregnet på mellemafgrødearealet svarer dette til 17 kg N/ha.

3.4 Tilsyn og kontrol

26. Der skal føres egenkontrol af:
- Årlig opgørelse af vandforbrug
  - Jævnlig aflæsning af energiforbrug, minimum hvert kvartal

---

⁷ Med de nye dyreenhedsberegninger efter 1. august 2010 lyder vilkåret på:

- Godkendelsen omfatter udspreddning af husdyrgødning fra den godkendte produktion på 491,7 DE. Der fjernes husdyrgødning fra 166,7 DE slagtekyllinger og minimum 61,6 DE slagtekalve, som udbringes på aftalearealerne. I alt udbringes husdyrgødning fra 262,2 DE slagtekalve og 1,3 DE hestegødning på de ejede og forpagtede arealer⁷. Der må ikke modtages anden husdyrgødning samt affaldsfraktioner, spildevandsslam og lign.

27. Hvis Hedensted Kommune forlanger det, skal husdyrbruget dokumentere overholdelse af denne godkendelses vilkår. Det er:
- Egenkontrolvilkår
  - Markplan, gødningsplan og gødningsregnskab
  - Beredskabsplan
28. Som dokumentation for, at husdyrproduktionen ligger indenfor godkendelsens rammer, skal der indsendes kopier af relevante dele af afsluttede årsskatteregnskaber med kvitteringer og/eller afregninger fra slagteri inkl. eksportafregninger. Kopier skal indsendes til tilsynsmyndigheden senest 14 dage efter, at kravet er meddelt virksomheden.
29. Overholdelse af ammoniakreduktionskravet ved direkte udbringning af dybstrøelse fra stalden skal dokumenteres på Kommunens forlangende. De tre første år i forbindelse med redegørelsen for produktionen, jf. vilkår 1.
30. Foderets indhold af fosfor skal dokumenteres, hvis Hedensted Kommune forlanger det. Dokumentation kan være i form af indlægssedler fra foder samt foderplaner.
31. Husdyrbruget skal, for egen regning dokumentere, at støjvilkår overholdes, hvis tilsynsmyndigheden finder det påkrævet. Støjmålinger skal foretages på et tidspunkt, hvor husdyrbrugets aktiviteter svarer til maksimal drift, og foretages i punkter, der forinden er aftalt med kommunen. Målerapporten skal sendes til kommunen, der højst kan forlange støjmålinger udført én gang årligt. Støjmålingen skal udføres af et akkrediteret firma.

3.5 Bedste tilgængelige teknologi/optimering

32. Husdyrbruget skal som minimum leve op til den redegørelse for anvendelse af BAT, som er vedlagt ansøgningen.
33. Der skal opsættes vandmåler til registrering af vandforbruget i staldanlægget inden et år fra godkendelsens ikrafttrædelse. Drikkevandssystemet skal drives og vedligeholdes således, at spild undgås i videst mulig omfang.
34. Der skal anvendes foder iblandet fytase i slagtekyllingeproduktionen.

3.7 Driftsophør

35. Ved husdyrbrugets overdragelse eller ved ophør af husdyrbrugets aktiviteter skal Hedensted Kommune orienteres skriftligt.
36. Ved ophør af driften skal stalde m.v. rengøres og alle oplag af husdyrgødning, foder, affald og lignende bortskaffes miljømæssigt forsvarligt.

4. VURDERING

Nedenstående miljøvurderinger danner grundlag for de vilkår, der er meddelt i tilknytning til godkendelsen. Udgangspunktet for miljøvurderingen er det indsendte ansøgningsmateriale, der blev indsendt første gang den 22. december 2007 og senest den 15. december 2009⁸, samt supplerende oplysninger. Der er i forbindelse med godkendelsens tilvejebringelse foretaget et miljøtil-

---

⁸ Den sidste ansøgning blev indsendt den 15. december 2009, hvor de arealer, som ikke indgår efter høringsperioden af naboer og parter, er taget ud.

syn på selve ejendommen og alle ammoniakfølsomme naturområder indenfor 1000 m's radius fra anlægget er vurderet ud fra orthofoto. Derudover er der foretaget besigtigelse af udvalgte udspretningsarealerne samt naturområder og vandløb i tilknytning dertil.

Vurderingerne skal belyse, om de virkemidler, der er planlagt til forebyggelse og begrænsning af forurening, som fremgår af ansøgningsmaterialet, opfylder kravet om anvendelse af bedst tilgængelige teknik. Ydermere skal vurderingerne belyse, hvilke konsekvenser den ansøgte udvidelse vil kunne forventes at have på omgivelserne.

4.1 Generelle forhold

4.1.1 Ansøger og ejerforhold

Ejendommen er beliggende Hedelundvej 15, 8762 Flemming og ejes af Margit Duus, som bor samme sted. Husdyrbruget drives af Gunner Duus. Ejendommen er beliggende på matr. nr. 13 i m.fl. Hvirring By, Hvirring. Produktionen drives under CVR nr. 10637244.

4.1.2 Afstandskrav

Ejendommen er beliggende i det åbne land, uden naboer og samlet bebyggelse i umiddelbar nærhed:

Tabel 1. Afstande

	Lovkrav, minimum	Målt afstand¹
Enkelt/fælles vandindvinding	25/50 m	50 m ³ / 1,4 km
Vandløb/sø	15 m	60 m / 500 m
Offentlig vej	15 m	9 m ⁴
Levnedsmiddelvirksomhed	25 m	> 1 km
Beboelse på ejendommen	15 m	40 m
Naboskel, Hedelundvej 17	30 m	58 m ⁵
Nabobeboelse eget af ansøger, Hedelundvej 17	50 m	77 m
Nabobeboelse med landbrugspligt, Hedelundvej 16	50 m	210 m
Nabobeboelse uden landbrugspligt, Hedelundvej 19	50 m	270 m
Samlet bebyggelse, Hvirring	(300 m) ²	430 m
Byzone, Rask Mølle	(300 m) ²	3,2 km

¹ Cirka-afstande. Der måles fra tættest beliggende planlagte bygning/anlæg.

² Hvis afstanden er mindre end 300 m skal det vurderes om risikoen for væsentlige gener er begrænset

³ Egen boring til drikkevand ligger i gårdspladsen. Nærmeste markvandingsboring ligger på mark 23-0 ca. 40 m syd for slagtekyllingestalden

⁴ De nye kalvehytter ligger for tæt på vejen, se bemærkning under tabel 1

⁵ Hedelundvej 17 ejes af ansøger

Se i øvrigt bilag 2 med oversigt over afstande.

Placeringen af de nye kalvehytter, hvis opførelse ønskes lovliggjort, er opført 9 m fra Kodallundvej, hvormed der søges om dispensation. Idet Kodallundvej gennemskærer ejendommens landbrugsbygninger, er overskridelse af afstandskravet ikke til gene for anden beboelse, ej heller trafikanter, hvormed Kommunen er i sinde at meddele dispensationen i forbindelse med lovliggørelsen af kalvehytterne. De øvrige bygninger samt afstandskrav til husdyrbruget i øvrigt, som skitseret i tabel 1, overholder gældende afstandskrav i Husdyrloven.

4.1.3 Beskrivelse af dyrehold

Godkendelsen omfatter opfødning af 1000 slagtekalve, som indkøbes til ejendommen i en vægt af gennemsnitlig 55 kg og sendes til slagtning ved en vægt på gennemsnitlig 410 kg. Slagtekalveproduktionen er på slagtekalve indtil 10 måneder, hvormed de går under kvalitetsmærket 'Dansk kalv'. Disse kalve må ikke veje over 400 kg. Der søges til et større gennemsnitsvægt, idet kalvene engang imellem ikke kan overholde kravene til 'Dansk kalv' og så må opfedes indtil 12 måneder, hvormed de kommer til at veje mere, men der produceres således et mindre antal kalve set over året. Derfor er der i vilkår 1 stillet vilkår til en maksimal udgangsvægt, som er noget højere end den oplyste vægt.

På ejendommen haves en slagtekyllingeproduktion, som i forbindelse med nærværende miljøgodkendelse søges reduceret til 420.000 slagtekyllinger med en produktionstid på 38 dage. Derudover er der på ejendommen 3 heste. Hele det ansøgte dyrehold svarer til 423,6 dyreenheder (DE). I denne godkendelse nævnes hesteholdet ikke mere, da det ikke er væsentligt i forhold til produktionen og miljøbelastningen. Hesteholdet er medtaget i miljøgodkendelsen, da de fremgår af gødningsregnskabet.

Pr. 1. august 2010 sker der ændringer i antallet af kvæg fjerkræ, som går på en dyreenhed, altså en ændring i dyreenhedsberegninger, som medfører, at der må tilføres væsentlig mindre gødning fra kvæg og fjerkræ pr. ha end med de nuværende dyreenheder.

I tabel 2 kan det ses, hvilken betydning ændringen af dyreenhederne har på ejendommens produktionstilladelse regnet i DE. Det skal bemærkes, at produktionstilladelsen går på antal dyr med bestemt produktionsniveau og ikke på antallet af DE.

Tabel 2. Produktionstilladelsen på ejendommen regnet i DE med nuværende og ny dyreenhedsberegning

	Nuværende DE	Nye DE
Kvæg	295,1	323,8
Fjerkræ	127,3	166,7
Heste	1,3	1,3
I alt	423,6	491,7

Den nuværende af Kommunen registrerede husdyrproduktion på ejendommen er en malkekvægsbesætning på 135 årskøer, tung race med opdræt, i alt 205,7 DE og en slagtekyllingeproduktion på 480.000 slagtekyllinger med en produktionstid på 40 dage, i alt 166,4 DE, svarende til i alt 372,1 DE.

Kommunen er dog klar over, at der allerede er sket en omlægning af dyreholdet til slagtekalve samt en reduktion af slagtekyllingeproduktionen på ejendommen. Nærværende miljøgodkendelse er således en lovliggørelse af det nuværende dyrehold, hvor staldforholdene blev ændret i 2006 til slagtekvægstald med ændring af malkekvægstald og opførelse af kalvehytter, se afsnit 4.1.4.

4.1.4. Tidligere ansøgninger om udvidelse/ændring af dyreholdet på ejendommen

Den 4. september 1989 meddeles ejendommens første miljøgodkendelse til 494.000 slagtekyllinger, svarende til 198 DE efter daværende dyreenhedsberegning. I den forbindelse nedrives ejendommens oprindelige produktionsbygninger beliggende i forbindelse med stuehuset og der opføres maskinhus, halmlade og de to slagtekyllingestalde.

Den 4. april 1991 meddeles miljøgodkendelse til udvidelse af slagtekyllingeproduktion til 741.000 slagtekyllinger, svarende til 296 DE efter daværende dyreenhedsberegning. Godkendelsen blev ikke fuldt udnyttet, da der ikke var penge i slagtekyllinger på daværende tidspunkt.

I 1997 blev husdyrbruget udvidet med malkekvæghold ved opførelse af malkekvægstald, halmlade, ensilagesiloer og gylletank. Der blev i februar 1997 ansøgt om miljøgodkendelse af et dyrehold på 120 malkekøer med opdræt samt en udvidelse af slagtekyllingeproduktionen fra 500.000 til 741.000 slagtekyllinger. Regionplantillægget blev fremlagt den 15. december 1997. Der kom mange indsigelser bl.a. omkring manglende vurdering på påvirkning af tør natur og vandmiljøet. Der blev bl.a. nedlagt veto fra Miljø- og Energiministeriets side⁹.

Problematikken i daværende udvidelse var overskuddet af fosfor på arealerne ved fuld tilførsel af fjerkrægødning og anvendelsen af lavbundsarealer beliggende op mod Gudenåen. Disse arealer indgår ikke som udspretningsareal i nærværende godkendelse. Der er i godkendelsen ganske få hektar forpagtet - og aftaleareal, som støder op til naturområde langs med Gudenåen, og der er på alle marker en 'naturbræmme' inden vandløb. Ligeledes vil der i forbindelse med ændret dyreenhedsberegning pr. 1. august 2010 ved fuld gødskning med fjerkrægødning ske en tilførsel af fosfor på marker med ca. 24 kg P/ha, hvilket med en gennemsnitlig fraførsel fra markerne på 25 kg, generelt set vil medføre fosforbalance. Der vil pt. tilføres knap 7 kg P/ha/år mere end der generelt fraføres med fuld dyretryk.

Godkendelsen til malkekvæghold og slagtekyllinger blev udnyttet, og ulovligheden blev ikke håndhævet, selvom det videre arbejde med godkendelse af husdyrholdet trak ud. Kommunen blev af ansøger i 2002 oplyst, at der blev arbejdet på en ansøgning om omlægning til sohold, og sagen om udvidelse af slagtekyllingeproduktionen blev senere henlagt.

I foråret 2003 blev der indsendt en ansøgning om omlægning af slagtekyllingeproduktionen til sohold på ca. 249 DE samt godkendelse af malkekvægholdet. Denne blev trukket tilbage, da Gunnar Duus ønskede at fortsætte med slagtekyllingerne.

Senere blev der indsendt screeningsansøgning til Vejle Amt på 480.000 slagtekyllinger samt 135 DE malkekvæg. Vejle Amt nåede ikke at behandle ansøgningen, inden der i forbindelse med miljøtilsyn i 2005 blev oplyst Miljøcenter Horsens, at Gunnar Duus ønskede udvidelse af kvæghold til 150 mælkekvæg. Vejle Amt anmodede om nyt materiale i den forbindelse. Der blev af Miljøcenter Horsens udarbejdet et udkast til miljøgodkendelse af ejendommens dyrehold - 480.000 slagtekyllinger og 150 stk. malkekøer med opdræt. Vejle Amt nåede ikke at foretage en screeningsafgørelse, inden ansøgningen blev ændret.

---

⁹ Veto omhandlede også udvidelse af svinefarm tæt på.

I oktober 2006 blev indsendt ansøgning om omlægning af dyreholdet på ejendommen til Vejle Amt og Tørring-Uldum Kommune. Nærværende miljøgodkendelse om omlægning af dyreholdet til slagtekalve og slagtekyllinger bygger således på den samme ansøgning, som blev indsendt til Vejle Amt i oktober 2006. Vejle Amt nåede ikke at behandle sagen, hvorefter der skulle søges igen efter Husdyrloven i ny Hedensted Kommune.

Revurdering

Ejendommens miljøgodkendelse fra 1991 er således aldrig blevet revurderet efter 8 år, hvilket er et krav i Miljøbeskyttelsesloven. Derfor er nærværende miljøgodkendelse ligeledes en revurdering af miljøgodkendelsen af fjerkræholdet. Miljøgodkendelsen fra 1991 blev meddelt med nedenstående hovedvilkår.

Der er følgende vilkårsændringer af vilkår 1 til 6 i miljøgodkendelsen fra 4. april 1991 til slagtekyllingeproduktion samt bemærkninger dertil i forhold til nærværende miljøgodkendelse:

Vilkår 1. Støj: bibeholdt

Vilkår 2. Indretning af stalde: er lov, og derfor ikke vilkårsfastsat

Vilkår 3. Skadedyr: bibeholdt

Vilkår 4. Håndtering af gødning: er lov, og derfor ikke vilkårsfastsat

Vilkår 5. Ventilation: lovkrav at rengøre ventilation efter hvert hold slagtekyllinger, hvormed vilkår er overflødig.

Vilkår 6. Generelle vilkår: produktionsvilkår udgår og erstattes af vilkår 1 i denne miljøgodkendelse. Andre vilkår er lov og derfor ikke vilkårsfastsat

Overvejelser ved nærværende miljøgodkendelse

Med de mange ansøgninger og ændringer af produktionen på ejendommen gennem tiden er kvægholdet aldrig blevet miljøgodkendt. Det har været svært at håndhæve produktionstilladelsen på ejendommen, da der siden 1997 har været igangværende udvidelses- eller omlægningsansøgninger ved Vejle Amt og Tørring-Uldum Kommune. Der er i vilkår 1 stillet krav om at produktionstilladelsen for hhv. slagtekalve og slagtekyllinger skal overholdes hvert år (i lovgivningen 3 år) i de første tre år efter at miljøgodkendelsen er meddelt. Derudover er der stillet vilkår om redegørelse for de produktionsudsving, som er det givne år, og denne skal indsendes til tilsynsmyndigheden inden 1. februar året efter. Det generelle produktionsvilkår er skærpet de første år for at fastholde ansøger på den i denne miljøgodkendelse meddelte produktionstilladelse samt hindre pludselige produktionsændringer.

Hedensted Kommune har valgt at udarbejde en miljøgodkendelse af det nuværende dyrehold uden at kræve dyreholdet reduceret til det tidligere godkendte niveau – slagtekyllingeproduktion, jf. ejendommens første godkendelse i 1991, da denne godkendelse ikke er retvisende for ejendommens produktion. Kommunen har på baggrund af ansøgningen om miljøgodkendelse og etableringen af kvæghold i 1997 noteret ejendommen for også denne produktion. I 2006 blev malkekvægholdet ændret til slagtekalve. Hedensted Kommune har ikke håndhævet det ændrede kvæghold, idet ammoniakfordampningen samt lugt fra dyreholdet er mindre end fra malkekvægholdet. Desuden har ansøger nedbragt slagtekyllingeproduktionen i den forbindelse.

Det er på baggrund af husdyrbrugets historik og de generelle vilkår i tidligere miljøgodkendelse er det valgt at udarbejde en helt ny miljøgodkendelse for den samlede produktion i stedet for at udarbejde et tillæg til slagtekyllingeproduktionen og en ny miljøgodkendelse til slagtekalveproduktionen.

4.2 Anlæg

4.2.1 Beskrivelse af staldindretning mm.

Ejendommens stalde er placeret på hver sin side af Kodallundvej. På den nordlige side er stuehus og slagtekyllingestalde samt maskinhus og halm-lade. På den sydlige side er indretning til slagtekalve – kalvehytter, hvor kalvene er fra 1-3 måneder og kalvestald, hvor kalvene er fra 3-12 måneder.

Nedenfor er skematisk vist i tabel 3 data for stalde og lader på ejendommen. Ejendommen fremstår således generelt i røde og grå materialer, hvilket ikke virker skæmmende i landskabet. Bygningerne til slagtekyllingeproduktionen er opført i 1990, mens staldanlægget til slagtekalveproduktionen er dels den gamle kostald, som er opført i 1997, men ombygget til slagtekalveproduktion i 2006 samt opførelse af 22 kalvehytter i 2006. I forbindelse med nærværende miljøgodkendelse søges der om lovliggørelse til opførelse af disse kalvehytter.

Tabel 3. Staldbygninger og ladebygninger

Bygning	Størrelse	Taghøjde	Udseende	Bygning-sår	Anvendelse	Forventet levetid
2. Maskinhus	420 m ²	6,5 m	Rød/brune stålprofilplader og gråt eternitag	1990	Materialer og olietank	
3. Halm-lade	560	6,5	Røde stålprofilplader og gråt eternitag	1990	Halm og heste	
4. Slagtekyllingestald	1600	6,5	Søsten/røde stålprofilplader og gråt eternitag	1990	30.000 stipladser	2050, renovering af foder og vandsystem i 2017 2050
5. Slagtekyllingestald	1600	6,5	Søsten/røde stålprofilplader og gråt eternitag	1990	30.000 stipladser	
6. Halm- og foder-lade	1100	9	Åben, eternittag	1997	Halm, kraftfoder, spildolie og olie.	
7. Slagtekalvestald	3250	9	Søsten/røde+grå stålprofilplader og gråt eternitag	1997, renoveret i 2006	Løsdriftbokse 3-12 mdr. og foderblander	2060 for bygning og 2927 for inventar
8. Kalvehytter	22 stk. af 24 m ² = 528 m ²	3	Stålskelet, krydsfiner og rødmalet træ og grå stålplader på tag	2006	Kalve 1-3 mdr.	2023

Begge husdyrproduktioner sker på dybstrøelse. For slagtekyllinger er dybstrøelse eneste godkendte staldsystem i Danmark. I udlandet går nogle slagtekyllinger i etager, men på grund af dyrevelfærdskrav sker dette ikke i Danmark. Der går maksimum 40 kg dyr/m², hvilket er i overensstemmelse med gældende regler.

For slagtekalve går disse i løsdrift såvel i kalvehytter, 12-14 kalve sammen, som i slagtekalvestalden. Kalvehytterne udmuges efter hvert hold, dvs. der produceres nyt gødning én gang om måneden. I slagtekalvestalden udmuges 2 gange om året. Slagtekalvestalden er udformet således at dyrene kan gå opad, hvilket er for at slide deres klove samt øget dyrevelfærd. Der er således ingen dyr i tidligere ungdyrstald, som er en del af stalden (mod syd). Denne del af stalden anvendes kun til ophold af dyr i forbindelse med udmugning af dybstrøelsesmåtten 2 gange om året.

Slagtekyllinger fodres med færdigfoder tilsat med hel hvede. Foder opbevares i 2 fodersiloer på 11 m's højde og hvede ligeledes i silo. Slagtekalve fodres også med færdigfoder suppleret med majsensilage, som opbevares i 2 plansiloer på i alt 1400 m². Færdigfoder er opbevares i foderlade.

Management – slagtekyllingeproduktion

Slagtekyllingeproduktionen er en meget specialiseret produktion. En slagtekylling udruges på specielle rugerier, og leveres til produktionsbesætningen som daggammel kylling. Ved indsætning vejer den ca. 45 g, efter 38 dage i produktionsstalden vejer kyllingen ca. 2,1 kg og er klar til at blive slagtet.

Normalt bruges 7-10 dage mellem hvert hold til vask og klargøring, det betyder, at der kan produceres ca. 7 hold hvert år i hver stald. Der er to stalde på ejendommen, som kører med samme alder grundet en strategi for vaccination og sygdomskontrol på ejendomsniveau.

I et produktionshold på de i gennemsnit 38 dage øges dyreholdet i kg, da produktionen foregår som 'alt ind - alt ud' produktion. Der er således størst ventilationsbehov og dermed lugt og ammoniakemission i slutningen af et hold.

Efter hvert hold rengøres stalden grundig med koldt vand og desinficeres med formalin, herefter følger en tomgangsperiode. I tomgangsperioden er der ingen kyllinger på ejendommen.

Rengøringen starter med at al gødningen fra stalden fjernes og køres til oplagring. Herefter vaskes stald og inventar. Specielt rengøres ventilation udvendig og indvendig, ligesom fodersiloer tømmer og rengøres. Stald, forrum, arealer ved udgange og fodersiloer desinficeres.

Efter en tomgangsperiode hvor stalden står tom og renses, gøres klar til nye dyr. Opvarmning og udtørring af stalden påbegyndes. Inventaret samles og afprøves, der tilføres en passende mængde strøelse, ca. 4 tons pr. stald. Udover, at dette nedsætter kvælstoffordampningen på grund af det mere sure, tørre miljø, forbedrer det dyrevelfærden ved en reduktion i antallet af svidningsskader. Det fyldes nyt foder i silo. Minimum 2 dage før de nye dyr kommer, øges opvarmningen, så hele stalden er ca. 33 grader, når de daggamle kyllinger bliver leveret direkte fra rugeriet.

Den første tid er varme vigtig. Det er desuden vigtigt med en vis fugtighed i stalden, så kyllingerne ikke får problemer med for lille vandoptagelse. Foder og rent vand er vigtig, især i starten. I løbet af 2-3 uger sænkes temperaturen til 18- 22 grader, hvormed der ikke skal tilføres varme. Lysprogrammer og foderfaser benyttes til at opnå den ønskede udvikling på den ønskede tid. Vand og foder systemer tilpasses hele tiden til dyrenes udvikling og størrelse.

Den daglige pasning består i at tilse dyrene og at sørge for at foder, vand og klima er optimal i forhold til dyrenes udvikling. Der indsamles døde dyr og foretages inspektion minimum 2 gange daglig. Drikkesystem renses regelmæssigt, så der altid er frisk drikkevand. Drikkenipler og fodertrug kan justeres så de er tilpasset dyrenes udvikling bedst muligt. Pasningen består desuden i at foretage diverse vaccinationer og indsendelse af prøvemateriale i henhold til gældende salmonella kontrol.

Når kyllingerne har opnået en vægt på 2,1 kg er de slagteklare, den vægt opnås efter ca. 38 dage. Så indfanges og flyttes de vha. fangemaskiner og transportkasser, til modtagelsen på slagteriet.

Indfangning foregår normalt med maskiner som fylder kyllingerne i kasser. Kasserne stables på lastbilen. Lastbilen er indrettet til transport af slagtekyl-lingerne, dvs. klima under kørslen kan reguleres, ligesom på og aflæsning foregår uden fare for dyrene. Belægningen i kasserne tilpasses, så dyrene ikke lider overlast under transporten.

Når stalden er tømt skal den rengøres på ny og gøres klar til næste hold kyllinger. Tømning foregår indenfor nogle timer, rengøring og vask af stalden foregår typisk i løbet af 1 – 2 dage. En rotation tager 6 – 8 uger.

Ventilation

I kvægstaldene er der naturlig ventilation, da kalvene går i åbne hytter/stald.

I slagtekyllingestaldene er ventilationen automatisk styret efter temperatur, fugtighed og antallet af kg dyr på stald, som stiger i løbet af en produktionsperiode. Staldene er opført i 1997 og er derfor forholdsvis velisoleret, som gør det nemmere at styre den nødvendige ventilation. Ventilatorers levetid er generelt 10-15 år. De skiftes, når de er udtjente, dvs. der foregår en løbende udskiftning. På de to slagtekyllingestalde er der 6 afkast i tagryggen og staldene er undertryksventileret, hvilket er den ventilationsform, som anvender mindst energi.

I forbindelse med hvert hold kyllinger rengøres alt inventar inkl. ventilatorer, hvormed skidt fjernes. Dette influerer på dels deres effektivitet samt positivt på lugtfrigivelsen fra stalden.

4.2.2 Driftsforstyrrelser og uheld

Der vil kunne ske udslip af vaskevand fra gyllebeholderen ved brud på denne eller ved spild under omhældning. For at minimere risikoen for forurening med vaskevand er der ikke fast installeret pumpe på hverken den eksisterende gyllebeholder eller den planlagte fortank og for at minimere risikoen for brud på beholderen er den underlagt 10-års beholderkontrol, der tidligt skal opdage tæring i beholderens konstruktion. Såfremt uheldet skulle være ude, er der i forbindelse med ansøgningen om miljøgodkendelse blevet udarbejdet en beredskabsplan. Ved udslip af vaskevand vil dette løbe mod en lavning i marken syd for anlægget, hvorfra det vil kunne opsamles.

Der vil kunne ske forurening af jord og vandmiljø med kemiske bekæmpelsesmidler og forurening af jord med dieselolie ved brud på beholderen, f.eks. ved brand. Bekæmpelsesmidler opbevares i rum med støbt gulv og påfyldes sprøjten på ensilageplads eller i marken. Dieselolietank står indendørs i maskinhus, dog ikke på støbt gulv, men dog uden mulighed for afløb til afløb eller dræn. Forskrifter i forbindelse med påfyldning af sprøjtemidler følges nøje og Godt Landmandsskab praktiseres.

Umiddelbare risici for uheld i forbindelse med driften, der kan medføre en øget forurening, vil være: ventilationssvigt i kyllingestalden, forkerte foderblandinger, manglende vandforsyning, uheld ved transport af husdyrgødning, herunder f.eks. overlæs, der vil medføre spild på transportvej. Da der er tale om dybstrøelse fra slagtekyllingeproduktionen, er der ingen fare for afstrømning.

I tilfælde af strøm- eller vandsvigt er der alarmsystemer på installationerne, så Gunnar Duus samt fire andre bliver varslet og der bliver iværksat nødventilation i anlæggene. Ventilations- og foderanlægget vil blive tilset umiddelbart efter, at alarm for driftsstop er modtaget.

Indlægssedler bliver kontrolleret ved leveringen af foder, og ved driftsstop på foderanlægget bliver alarmen aktiveret. Forkert foder bliver udskiftet så snart, der er kendskab til fejllleverance.

Det tilstræbes at transportere og udsprede husdyrgødningen uden spild undervejs. Et eventuelt spild vil efterfølgende blive fjernet.

Der er stillet vilkår om udarbejdelse af en beredskabsplan for husdyrbruget med relevante telefonnumre mm. Beredskabsplanen er allerede indsendt til Hedensted Kommune.

Beredskabsplanen skal som minimum skal indeholde:

- Procedurer til at "stoppe ulykken/uheldet" og begrænse udbredelsen.
- Oplysninger om hvilke interne/eksterne personer og myndigheder, der skal alarmeres og hvordan.
- Kortbilag over bedriften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer og vandløb mm.
- En opgørelse over materiel der er tilgængeligt på bedriften, eller som kan skaffes med kort varsel, og der kan anvendes i forbindelse med afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.

Den indsendte beredskabsplan opfylder kravene.

Vurdering

Kommunen vurderer, at der på husdyrbruget både med hensyn til drift af slagtekalve- og slagtekyllingeproduktionen med ansøgers redegørelse omkring driftsforstyrrelser bliver taget tilstrækkelige forholdsregler til, at risikoen for uheld er minimeret.

4.2.3 Gødningsproduktion- og håndtering samt ensilage

Produktionen af husdyrgødning fra alle staldafsnit er beregnet ved normtal fra norm 2009-10. Normtallene inkluderer vandmængder for drikkevandsspild og vaskevand i alle stalde. Til gylletanken går mere vaskevand end normalt, da pladsen på 1520 m² mellem kalvehytter har afløb til gylletank, hvormed der kommer en del regnvand. Derudover er der to mindre vaskepladser foran de to slagtekyllingestalde, som også har afløb til gyllebeholder.

Produktion af husdyrgødning

Ifølge ansøgningen er der en produktion af dybstrøelsesgødning fra slagtekalve – og slagtekyllingeproduktionen pr. år på ca. 1800 tons, se tabel 4. Det dybstrøelse, som ikke køres direkte ud, opbevares i overdækket markstak.

Til gylletanken på 1800 m³ går regnvand fra det befæstet areal ved kalvehytterne. Vaskevand fra slagtekyllingestaldene går til nyopført fortank, hvortil også de to mindre vaskepladser foran kyllingestalde har afløb. Fortanken har forbindelse til gylletank. Gylletanken anvendes kun til opbevaring af vaskevand. Der er skønnet at blive tilført 1160 m³ årligt til gylletanken, se tabel 4. Der er ikke krav om overdækning af gylletanken, når den anvendes til vaskevand.

Tabel 4. Gødningsmængder og spildevand til gyllebeholder

	Ansøgt
Dybstrøelse slagtekyllinger, tons	850
Dybstrøelse slagtekalve, tons	960
Produceret dybstrøelse, tons	1810
Vand fra befæstet pladser*, m ³	1060
Vaskevand fra stalde, estimeret, m ³	100
Ensilageplads/dybstrøelsesplads (1400 m ²) - overdækkes i ansøgt drift	0
Mængde ledt til gyllebeholder (m ³)	1160
Opbevaringskapacitet (m ³)	1800

* plads med kalvehytter (1520 m²) samt to mindre vaskepladser på hver 25 m² foran de to kyllingestalde. Det er dog ikke alt tagvand fra kalvehytter, som ledes til gyllebeholder, se afsnit 4.2.8.

Gødningshåndtering

Næsten al dybstrøelsen køres direkte ud og pløjes ned. Staldene med slagtekalve tømmeres to gange om året, hvilket passer til udbringning i hhv. vår- og vintersæd. Dybstrøelse i kalvehytter tømmeres løbende. Hytterne tømmeres efter hvert hold småkalve. Der tømmeres ca. 6 huse ad gangen. Kalvehytterne tømmes enkeltvis, når kalvene går fra kalvehytterne over i kalvestalden. Der er en tomgangsperiode efter hvert hold småkalve. Dybstrøelsen køres så vidt det er muligt direkte ud eller lægges i markstak. Der er krav til strøelse for 'Dansk kalv' producenter, hvormed gødningen er meget halmrig.

Slagtekyllingestaldene tømmeres 7 gange om året efter hvert hold. Hovedparten udbringes på aftalearealer. Her ligger det overdækket indtil fordeling og nedpløjning.

Vaskevand fra gylletank opsuges af traktorpumpe. Vaskevand køres kun ud på hverdage, og fra fredag eftermiddag og i weekenden foretages der ikke udbringning af vaskevand.

Ensilage

Der er 2 plansiloer, som anvendes til majsensilage til slagtekalve. Disse er ca. 50 m * 10 m. Der er opbevaringskapacitet til et helt år. Der opbevares således ikke ensilage i markstak. Ensilagepladsen er med afløb til mindre opsamlingsstak, hvorfra der er afløb til gyllebeholder. Der sker dog ingen tilførsel af regnvand til ensilagepladsen, da der er ansøgt om at overdække ensilagepladsen. Såvel selve siloerne samt det befæstede udenomsareal er ansøgt overdækket. Såfremt ensilagepladsen ikke bliver overdækket vil der tilføres ca. 1300 m³ mere vand til gylletanken. Da vaskevand kan køres ud hele sommeren, er der fortsat tilstrækkelig med opbevaringskapacitet for vaskevand.

Vurdering

Det er Hedensted Kommunes vurdering, at den påtænkte opbevaring af ensilage ikke udgør nogen væsentlig risiko for forurening eller gener for naboer. Der er stillet skærpet vilkår omkring afstandskrav til nabobeboelse ved opbevaring af dybstrøelse i markstak. Kravet er dels stillet fordi ejendommens gødningsproduktion udelukkende er dybstrøelse og opbevaringskapaciteten udgøres af markstakke, og dels fordi der tidligere har været klager over gener fra markstakke. Det vurderes, at et skærpet vilkår omkring markstakkenes placering vil minimere risikoen for gener.

Der er ligeledes stillet vilkår om at gødningshåndteringen sker efter godt landmandskab med hensyntagen til vindretning mv. Det er Hedensted Kom-

munes vurdering, at gødningshåndteringen opfylder gældende regler, og at der ikke er nogen væsentlig risiko for forurening ved de anvendte metoder.

4.2.4 Ammoniak

Kvælstof der deponeres fra luften (ammoniak), er en begrænsende faktor for mange sårbare naturtyper. I sårbare naturtyper kan der ske en væsentlig ændring, hvis naturtypen udsættes for øgede mængder af det begrænsende næringsstof.

Generelt ammoniakreduktionskrav

Husdyrbruget er med ansøgningen om miljøgodkendelse omfattet af et generelt krav om ammoniakreduktion fra stald og lager i forhold til bedste staldsystem, med normtal 2005/2006 som udgangspunkt. Ansøgningen er indsendt i 2007, hvormed reduktionskravet, der gælder for udvidelsen, er 15 %.

Der er i ansøgningen foretaget en reduktion af ammoniak fra staldanlægget ved øget direkte udbringning af dybstrøelse fra slagtekalve, se nedenstående tabel 5. Således er den samlede mængde dybstrøelse, som er kørt direkte ud på 68%. Der er ikke regnet på direkte udkørsel af gødning fra kalvehytter, men det er dog oplyst at såfremt det kan køres direkte ud gøres dette. Desuden er der kun regnet med, at et hold gødning fra slagtekyllingerne vil køres direkte ud.

Tabel 5. Andelen af dybstrøelsen kørt direkte ud i ansøgt drift.

	Kg N i dybstrøelse	Norm for udbringelse (%)	Kg N
Småkalve - hytter	5.714	0	0
Småkalve - stald	5.313	95	5.047
Tyre	22.234	95	21.122
Slagtekyllinger	17.153	15	2.573
Heste	113	0	0
	50.527	68	34.569

Der er ifølge ansøgningssystemet en samlet ammoniakemission på 8021 kg $\text{NH}_3/\text{år}$, hvilket er en reduktion i forhold til nudriften (malkekøer med opdræt samt slagtekyllinger) på minus 1577 kg $\text{NH}_3/\text{år}$. Der er sket en reduktion af ammoniakemissionen, som er større end det reduktionskrav, der er til husdyrbruget. Ifølge ansøgningssystemet er der reduceret 417 kg $\text{NH}_3/\text{år}$ mere end reduktionskravet.

Slagtekyllingeproduktionen bidrager med langt den største ammoniakfordampning. De 127 DE slagtekyllinger bidrager med ca. 5500 kg $\text{NH}_3/\text{år}$, mens slagtekalvene bidrager med ca. 2500 kg $\text{NH}_3/\text{år}$. Udtryk på en anden måde bidrager 30% af dyreholdet regnet i DE med ca. 70% af ammoniakfordampningen. Derfor har en reduktionen af slagtekyllingeproduktionen fra 165 DE til ca. 127 DE med nærværende miljøgodkendelse en positiv indvirkning på det samlede ammoniakbidrag fra husdyrbruget.

Kvælstoffølsom natur

Ammoniaktab fra stalde, lagre, og tab i forbindelse med udbringning af husdyrgødning er en af de væsentlige trusler mod næringsfattige naturtyper. Der vurderes på næringsfattige naturområders tålegrænse i forhold til tilført kg kvælstof pr. år. Vurderingen sker på naturområder som skov, overdrev, hede, eng og mose. Såfremt disse vurderes at blive beskyttet tilstrækkeligt, er det vurderet at moserne ligeledes må være tilstrækkeligt beskyttet. Derimod er danske søer generelt ikke følsomme for deposition af kvælstof fra luftbåren

kvælstof. Der findes dog et begrænset antal meget følsomme søer, kaldet bl.a. lobeliesøer, der hører til de mest følsomme danske naturtyper.

Husdyrbruget ligger ikke inden for en afstand af 300 m (bufferzone I) eller 1000 m (bufferzone II) fra natur som er beskyttet efter § 7¹⁰ i Husdyrloven. De nærmeste udpegede § 7 naturområde er et større sammenhængende område langs med Gesager Å, som ligger ca. 4,8 km mod syd. Området består af flere overdrev samt moser. Der er ikke anden kvælstoffølsom natur i umiddelbar nærhed af husdyrbruget.

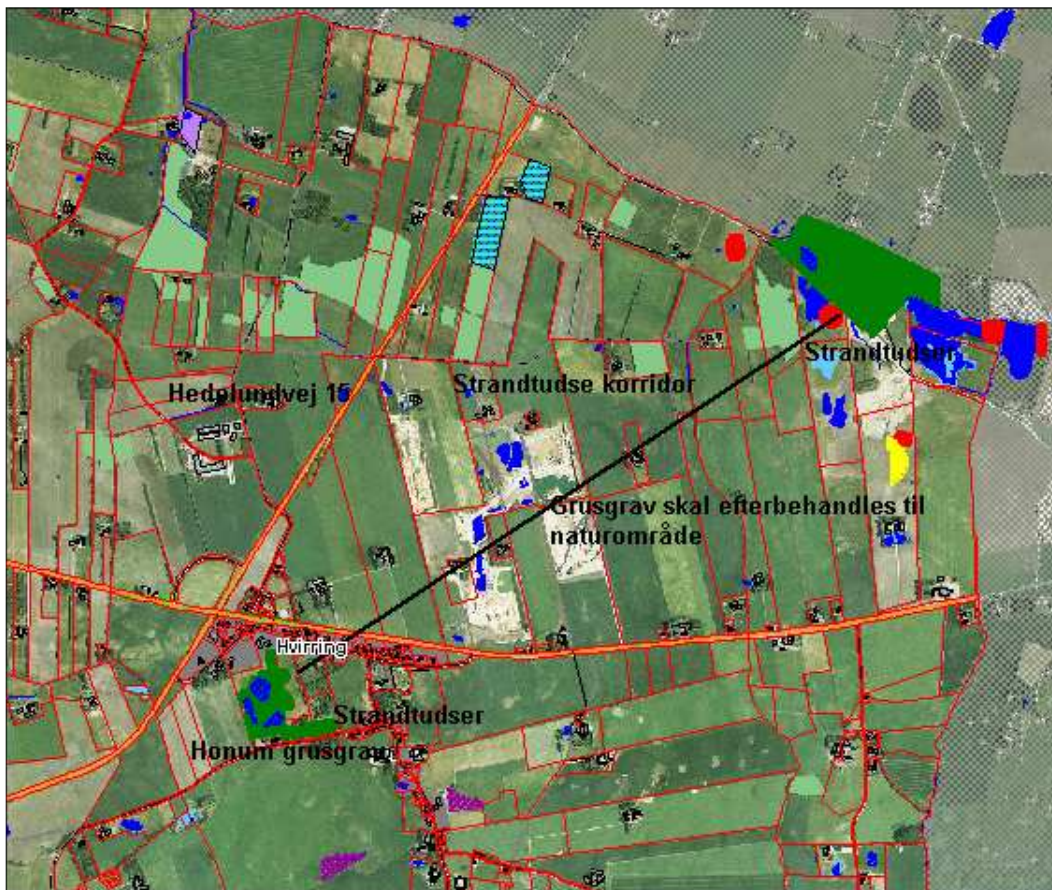
Nærmeste § 3 natur (natur beskyttet ifølge Naturbeskyttelsesloven¹¹) er en gruppe af søer ca. 850 m syd for anlægget. Det er en gruppe på 3 mindre søer i den tidligere Honum grusgrav. Området er betegnet som særlig værdifuld natur, da der i søerne findes en bestand af strandtudser. Der er med ejeren aftalt en løbende pleje af arealet omkring søerne af hensyn til strandtudsebestanden. Strandtudse er anført på Habitatdirektivets¹² bilag IV over beskyttede arter. Strandtudser er meget kvælstoffølsomme med hensyn til deres levesteder. Søerne i området ligger på råjord og er derfor klarvandede lavvandede søer, som er næringsfattige, hvormed søerne har samme tålegrænse som lobeliesøer. Udover søerne er der lavet nogle skrab, hvilket vil sige, at der er skrabt ned til råjord, hvormed grundvandsspejlet står højt om sommeren og er væk om vinteren. Dette er et godt levested for strandtudserne og er en del af det plejeprojekt, som er på området. Fremadrettet vil der mellem de mange grusgrave i området skabes korridorer fra dette område mod nordøst med strandtudser, da der er mange grusgrave, som efter endt anvendelse vil kræves efterbehandlet som naturområde, se figur 1. Der er ikke yderligere registreringer af artsdata indenfor 1 km's radius af anlægget.

---

¹⁰ Større heder eller overdrev, som er særlig beskyttet efter Husdyrloven.

¹¹ Lov nr. 1042 af 10. oktober 2008. Lovbekendtgørelse om naturbeskyttelse.

¹² Rådets direktiv 92/43/EØF om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter, med senere ændringer, artikel 12.

Figur 1. Strandtudser i området. Hornum grusgrav ligger ca. 800 m syd for nærmeste stald på Hedelundvej 15.

Der er i ansøgningssystemet regnet på ejendommens total ammoniakbelastning i Hornum grusgrav. Der er en total emission på 8021 kg NH_3 /år fra husdyrbruget. Afsætning af ammoniak i naturområdet, regnet fra sydligste staldbygning til første sø med artsdata registrering i Hornum grusgrav, er fundet til i alt 0,2 kg NH_3 /år, hvilket ikke kan betegnes som væsentlig. Da der fra ejendommen i forbindelse med omlægningen og udvidelsen af dyreholdet sker en reduktion af ammoniakemissionen på ca. 1500 kg NH_3 /år er godkendelsesbekendtgørelsens¹³ afskæringskriterier til merdeposition i §7 naturområder, herunder kvælstoffølsommen søer som bl.a lobeliesøer, ikke relevant.

Baggrundsbelastningen er med den nyeste ammoniakmanual¹⁴ opgjort til at være 15 kg N/ha i Hedensted Kommune, set som et gennemsnit. Der er indenfor 1 km radius fra området med strandtudser kun et mindre landbrug med husdyrhold. Dermed vil den atmosfæriske belastning med ammoniak være begrænset til baggrundsbelastningen.

Indenfor 1000 m's radius fra husdyrbruget er der ingen registreringer af tørre naturlokaliteter, som kan betegnes som kvælstoffølsomme. Der er registreret 7 mindre søer. Ifølge Kommunens oplysninger er der i området omkring husdyrbruget flyvesand, senglacial ferskvandssand og smeltevandssand. Derudover er der også større områder med moræneler.

¹³ Bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug

¹⁴ Nyeste ammoniakmanual er fra 2009 og indeholder data fra 2007, www.dmu.dk

Det vil derfor ikke kunne udelukkes, at der vil kunne være ikke-registrerede forekomster af bilag IV arter i en af de nævnte søer. Den store vandsalamander er udbredt over det meste af Danmark. Den yngler i solåbne vandhuller med rent vand. På den baggrund vurderes det, at den store vandsalamander vil kunne forekomme i og omkring de 10 vandhuller, der ligger indenfor 1000 meter fra anlægget. Trusler mod arten er tilgroning af levesteder gennem øget belastning med næringsstoffer og ødelæggelse af levestederne ved opfyldning eller dræning af vandhullerne. Søer liggende i tilknytning til dyrket mark af lerjord, vurderes at være forholdsvis næringsrige. Mens søer liggende på sandjord generelt vurderes som næringsfattige. Der er en generel målsætning for vandhuller og søer (B-målsatte). Mange søer er beriget med næringsstoffer fra dræn mv. Derfor er der ingen fastsat tålegrænse for disse søer.

En anden bilag IV art er spidssnudet frø, som findes i næsten hele Danmark. Denne vurderes også at kunne forefindes i søerne i sandjorde, mens den i søer på lerjorde vil være fortrængt til fordel for butsnudet frø. Denne er ikke en bilag IV art og er meget almindelig i Danmark. Der er i forbindelse med udarbejdelsen af miljøgodkendelsen ikke foretaget besigtigelse i nogle af disse søer, da det er meget små søer, som enten ligger ved en mindre landbrugs-ejendom eller i dyrket mark. Det vurderes, at nærværende udvidelse og reduktionen i ammoniakfordampningen ikke vil medføre risiko for at levestederne forringes.

Der er øst for ejendommen en del råstofindvinding. Omkring 660 m øst for husdyrbruget er der en mindre grusgrav og ca. 1000 m mod øst er der et større råstofindvindingsområde. Der er på luftfoto større søer at se. Da der er drikkevandsinteresser i området og i grusgravene gravet til øverste grundvandspejl, vil der sandsynligvis i forbindelse med efterbehandlingsplan blive stillet vilkår om reetablering til natur. Disse søer vil blive en del af strandtudse korridoren. De søer, der etableres i fremtiden i råstofindvindingsområdet, vil blive beskyttet natur i henhold til Naturbeskyttelsesloven.

Der er ca. 5,2 km til nærmeste Habitatområde nr. 66 og EF-fuglebeskyttelsesområde, nr. 44 'Uldum Kær, Tørring Kær og Ølholm Kær'. På grund af den lange afstand til nærmeste habitatområde vil der ikke være en påvirkning fra husdyrbruget. Husdyrgodkendelse.dk kan regne i en afstand op til 4 km.

Ingen af de ejede eller forpagtede arealer til udbringning af dybstrøelse ligger indenfor bufferzoner til § 7 områder, hvor der er krav om nedfældning af gylle på sort jord og græsmarker. Kravet bliver generelt pr. 2011.

Vurdering

Kommunen vurderer, at ammoniakreduktionskravet kan overholdes, når dybstrøelsen bliver kørt direkte ud i den angivne procentdel og gødningstype. Der er stillet vilkår til udbringningsprocent og art samt dokumentation af dette krav. Det er fundet, at der ikke er kvælstoffølsomme naturtyper indenfor 1 km's radius fra anlægget. Eneste følsomme område er området med søer i tidligere grusgrav med artsdata registrering, som betegnes at have samme følsomhed som de mest kvælstoffølsomme søer, bl.a. lobeliesøer. Da der sker en reduktion af ammoniakemissionen i forhold til nudrift, stilles der ikke vilkår til beskyttelse af disse søer og området generelt.

Det er Kommunens vurdering, at afstanden til Habitatområde, område med artsdata, § 7 område og kvælstoffølsomme § 3 områder betyder, at den samlede ammoniakemissionen fra stald og lager ikke vil medføre væsentlige virkninger på naturområderne eller de arter, der lever i områderne. Der er langt

til Internationale naturbeskyttelsesområdet, hvormed det er vurderet, at der ikke er krav om miljøkonsekvensvurdering¹⁵.

4.2.5 Lugt

Lugtemissionen er beregnet i det digitale ansøgningssystem, ud fra oplysninger om den ansøgte husdyrproduktion. Der beregnes antal lugtenheder ud fra det gennemsnitlige kg dyr på stald på en varm sommerdag (maksimal belastning). Dette omregnes til en geneafstand, indenfor hvilken der kan forventes væsentlig lugtgener.

Grænseværdierne er forskellige i forhold til, i hvilket område naboer er bosiddende. I byzone er grænseværdien 5 odour units¹⁶ (OU_E/m^3), i samlet bebyggelse (8 enkelt boliger indenfor 200 m radius) 7 OU_E/m^3 og enkelt bolig i landzone (uden landbrugspligt) 15 OU_E/m^3 .

Geneafstandene er overholdt i forhold til enkelt bolig (uden landbrugspligt, Ny Kirkevej 13), samlet bebyggelse og byzone, se tabel 6. Der er ikke planlagt fremtidig byzone- eller sommerhusområde inden for den beregnede geneafstand for husdyrbruget.

Tabel 6. Geneafstand fra husdyrbruget og den målte afstand til tre områder.

	Beregnet Geneafstand*	Faktisk afstand fra stald
Til eksisterende/fremtidige Byzone/sommerhusområder	654 m	3,2 km**
Til samlet bebyggelse i landzone	492 m (148 m)	456 m
Til enkeltbolig	190 m	270 m**

* Der er angivet den ukorrigeret geneafstand. I parentes er for samlet bebyggelse angivet den korrigeret geneafstand, hvorfra der er korrigeret for staldbygningernes placering i forhold til hinanden samt vindretning mv.

** Målt fra tætteste bygning, jf. tabel 1, mens de øvrige afstande er fra IT-ansøgningssystemet.

Slagtekyllingeproduktionen er en 'alt ind – alt ud' produktion, hvormed lugtavgivelsen er størst ved slutningen af hvert hold slagtekyllinger. Ovenstående lugtgeneafstande er målt i forhold til gennemsnitsvægten for slagtekyllinger, hvormed den aktuelle geneafstand i enkelte uger af året er lidt højere end det angivne¹⁷. Da slagtekyllingeproduktionen ligger i husdyrbrugets nordlige ende, og den samlet bebyggelse ligger mod syd, er der 540 m, målt fra slagtekyllingestaldene, til nærmeste hus, Hedelundvej 12, i den samlede bebyggelse. Lugtcentrum for husdyrbruget ligger syd for slagtekyllingestaldene, da ejendommens staldanlæg ligger forholdsvis spredt. Geneafstand til samlet bebyggelse vurderes derfor overholdt, også ved 'fuld' belægning.

Afstanden fra slagtekyllingestaldene til nærmeste enkelt bolig, Hedelundvej 19 er 210 m målt fra tætteste hjørne af staldbygningerne. Den beregnede geneafstand er 190 m. Ved fuld belægning vurderes geneafstanden til enkelt bolig ligeledes at være overholdt. Da lugtgener fra husdyrbruget er størst fra slagtekyllingeproduktionen og denne med nærværende miljøgodkendelsen er reduceret i forhold til tidligere, vurderes eventuelle lugtgener fra husdyrbruget at være væsentlig reduceret ved nærmeste boliger.

¹⁵ Vurdering af påvirkning af Natura2000 områder i henhold til Miljømålsloven. (Lovbekendtgørelse nr. 1756 af 22.12.2006)

¹⁶ Odour units er en international måleenhed for lugt.

¹⁷ Der er i lugtberegningen regnet med en gennemsnitsvægt på 1,8 kg. Indgangsvægten for en kylling er ca. 55 g og udgangsvægten er ca. 2,1 kg.

Vurdering

Afstandskravene i Lugtvejledningen¹⁸ er overholdt. Ligeledes har ansøger oplyst, at ejendommen renholdes for at mindske unødige lugtgener. Det er derfor Hedensted Kommunes vurdering, at der ikke er risiko for væsentlige lugtgener for de omboende.

4.2.6 Støj, støv, lys og skadedyr

Støj

Der vil være støj fra transport, både intern kørsel med foder imellem ensilageplads, foderlade og stald samt levering/afhentning af dyr samt levering af foder. Transporter vil forekomme indenfor normal arbejdstid. Derudover vil der være støj i forbindelse med markarbejde.

Der vil forekomme støj fra ventilation for slagtekyllingestaldene. Staldene er opført i 1990, og ventilatorer udskiftes, når de ikke kan mere. I forbindelse med rengøring af slagtekyllingestalde vil der være støj fra kompressor. Der er ikke foretaget støjreducerende foranstaltninger.

Støv

Støv kan forekomme i forbindelse med høst, fodring og kørsel ind/ud på bedriften. Kørsel til bedriften sker ad grusvej. Det er kun bedriften selv, som er generet af støv. Kørsel til marker foregår ikke ad grusveje, hvorved der er boliger, som i den forbindelse kan blive generet af støv.

Lys

I ansøgningen fremgår, at der er halogenlamper på den østlige gavl af slagtekyllingestaldene; på den østlige gavl af slagtekalvestalden; på gavlen af halm- og foderlade og på gavlen af halmladen. Lyset er tændt, når det er nødvendigt. Lyset er placeret på bygninger, så det lyser arbejdspladsen op mellem bygningerne. Kun lyset fra halmladen vender direkte ud mod Kodallundvej, men der er langt fra halmlade til vejen, så det vurderes ikke at medføre en gene. Der er ingen beboelser, undtagen Hedelundvej 17, som er ejet af ansøger selv, som kan se den udendørsbelysning fra deres bolig.

Inde i slagtekalvestalden er der tændt orienteringslys døgnet rundt. Ved småkalvene er der tændt lys indtil kl. 23. I slagtekyllingestalden vil der være slukket lys i 8 timer om natten, hvilket er i overensstemmelse med lovgivningen omkring fjerkæhold.

Skadedyr

Bedriften har etableret gnaversikring. Ordningen omfatter bl.a. opsætning af rottekasser, som tilses mindst fire gange årligt. I tilfælde af problemer med skadedyr kontaktes relevant skadedyrsbekæmpelsesfirma.

Fluer bekæmpes ikke regelmæssigt, men der holdes en god hygiejne.

Vurdering

Husdyrbruget ligger forholdsvis tæt på to boliger i det åbne land – en ejet af ansøger og et landbrug. Der er stillet vilkår om maksimale støjgrænser. Kompressor og ventilation til slagtekyllingestalde er ejendommens faste støjklender, og slagtekyllingestaldene er de stalde, som ligger tættest på naboer. Hedensted Kommune vurderer, at de gældende støjgrænser med de nævnte aktiviteter kan overholdes. Der er dog stillet støjvilkår til virksomheden, i tilfælde

---

¹⁸ Faglig rapport vedr. en ny lugtvejledning for husdyrbrug, Skov- og naturstyrelsen, december 2006.

af, at der haves midlertidige aktiviteter, som vil kunne overskride disse støjgrænser.

Kommunen vurderer ligeledes, at omkringboende ikke vil blive generet unødigt af støv, lys, rotter og fluer ved husdyrbrugets virke.

4.2.7 Affald, olie og kemikalier

Der er en olietank til dieselolie på 4000 l, som står i maskinhuset. Tanken er fra 1999. Denne står indendørs på jord. Stuehuset opvarmes med naturgas. Til opvarmning af slagtekyllingestalde anvendes ligeledes naturgas.

Olie oplagres i halmlade sammen med spildolie, også i 200 l tromle. Der er befæstet gulv. Pesticider opbevares i aflåst rum med befæstet gulv uden mulighed for afløb.

Sorteret affald afleveres til genbrugsstationen. Derudover leveres spildolie til godkendt modtager. Kanyler og tomme medicinflasker afleveres til dyrlægen ca. en gang om måneden.

Døde kyllinger opbevares i kølecontainer. Døde kalve placeres hævet over jorden (på en palle) og overdækkes med presenning. Døde dyr afhentes gennemsnitligt én gang om ugen.

Vurdering

Hedensted Kommune vurderer, at husdyrbrugets håndtering af affald samt opbevaring af olie og kemikalier overholder lovgivningens krav og Hedensted Kommunes erhvervsaffaldsregulativ mht. håndtering og opbevaring, hvormed der ikke er risiko for væsentlig påvirkning af miljøet.

4.2.8 Spildevand og overfladevand

Spildevand fra beboelsen ledes via bundfældningstank og derefter til grøft. Det er i ansøgningen oplyst, at det planlægges at etablere et nyt nedsivningsanlæg til husspildevand. Dette vil ske i løbet af 2009.

Tagvand fra selve ejendommen og maskinhus ledes via dræn til sø mod nord ved Hedelundvej 23. Alt øvrig tagvand bortledes med faskine. Der er i forbindelse med nærværende miljøgodkendelse ansøgt om byggetilladelse til kalvehytter, fortank og til overdækning af ensilageplads. Kalvehytter og fortank er allerede opført. Tagvand fra kalvehytter går dels til gylletank og dels til bar jord udenfor det støbte område. Hældningen på tagene er konstrueret således, at noget af tagvandet løber udover den støbte plads, og vandet nedsives direkte. På nuværende tidspunkt går regnvand på ensilagepladsen til mindre samletank, som leder til gyllebeholder. I forbindelse med ansøgt overdækning af ensilageplads vil tagvand nedsives i faskine.

Alle afløb fra kvægstalde føres til gyllebeholder. Afløb fra slagtekyllingestaldene føres til ny opsamlingstank, som er opført, og der søges om lovliggørelse af denne. Tanken er på 22 m³. Tanken er overdækket med betondæksel, og der er ikke fastmonteret pumpe på tanken. Vaskevandet bliver suget over i gyllevogn med traktorpumpe. Hedensted Kommune ser positivt på opførelsen af ny fortank, da den gamle var ca. 50 år gammel, og derfor formentlig ikke tæt.

Der er på ejendommen 2 mindre vaskepladser foran kyllingestaldene. Ifølge lovgivningen skal der være befæstet, hvor der sker udlevering af fjerkræ. Pladsen vaskes efter hver levering og afhentning af dyr. Eventuel spild i form

af gødning kan opsamles med skovl. Vaskevand fra pladsen går til gyllebeholder.

Mellem de opførte kalvehytter er der en ca. 10 m bred fodergang, som er udendørs. Denne har ligeledes afløb til gyllebeholderen. Der er fald fra kalvehytterne mod afløbet, som ligger i midten af 'pladsen'. Hvis der er behov for vaske af kalvehytter vil vandet ledes til gyllebeholder.

Ensilage opbevares i 2 plansiloer på i alt 1400 m². Afløb fra disse er tidligere gået til gyllebeholder. I forbindelse med nærværende miljøgodkendelse søges der om overdækning af disse plansiloer inkl. forområde, hvormed regnvand fra denne plads, i alt ca. 1300 m³ regnvand, ikke skal ledes i gyllebeholder. I hver ende af ensilagepladsen er der en befæstet plads, som er i alt ca. 500 m².

Der forefindes ikke vaskeplads på ejendommen. Marksprøjten fyldes med en vandtank, så der ikke kan ske forurening af vandforsyningen. Påfyldning og rengøring af sprøjte foregår i mark eller på den del af ensilagepladsen som der i marksæsonen er tømt.

Vurdering

Hedensted Kommune vurderer, at der ikke vil være væsentlig risiko for forurening af overfladevand i forbindelse med spildevandshåndteringen. Alle befæstede pladser har afløb til beholder. Tagvand fra de nye bygninger/overdækninger nedsives på ejendommen, hvormed vandmiljøet ikke påvirkes af den større befæstningsgrad.

4.2.9 Transport

Den eksterne transport på ejendommen relaterer sig hovedsaglig til transport af foder og dyr samt dybstrøelse, se antal i tabel 7. Der er ingen væsentlig transport igennem tættere beboede områder. Ejendommens ejede og forpagtede arealer ligger rundt om ejendommen. Desuden ligger i alt ca. 90 ha af 169,8 ha gylleaftaleareal i tilknytning til de ejede og forpagtede arealer. Kørsel med dybstrøelse vil foregå af Hedelundvej, Kodallundvej, Peter Bjergs Vej, Enggårdsvej, Skanderborgvej samt ad Nørre Snedevej. Der vil ikke ske kørsel med gødning gennem Hvirring by eller andre landsbyer i nærheden af husdyrbuget.

Der køres til 13,5 ha beliggende i Ikast Brande Kommune, hvor der er ca. 19 km i fugleflugtslinje og til 66 ha beliggende på flere lokaliteter i Horsens Kommune i en afstand af 7 til 9 km fra Hedelundvej 15 i fugleflugtslinje. Al transport af dybstrøelse fra slagtekyllinger samt en mindre del af dybstrøelse fra slagtekalve foregår med traktor og anhængervogn.

Tabel 7. Antal årlige transporter

	Nudrift*	Ansøgt drift**
Udbringning af dybstrøelse	155	155
Levering af foder	76	84
Afhentning af døde dyr	52	52
Levering af dyr	7	59
Afhentning af dyr	90	122
Levering af brændstof	12	12
Afhentning af mælk	365	0
I alt	757	484

* Antal transporter med ejendommens nuværende produktionstilladelse

** Anslået antal transporter

Der sker et fald i antallet af transport, hvilket skyldes at der ikke afhentes mælk hver dag. Ser man bort fra dette, vil der ske en stigning i antallet af transporter mht. levering af foder, da småkalve fodres udelukkende med færdigfoder, mens de større kalve fodres med dels færdigfoder samt ensilage og lidt halm fra egen produktion. Slagtekyllinger fodres med færdigfoder iblandet hel hvede fra egen produktion. Derudover sker en stigning i levering af dyr, da der vil leveres slagtekalve hver uge samt slagtekyllinger 7 gange om året.

Ansøger har oplyst, at langt størstedelen af den eksterne transport til og fra ejendommen sker i dagtimerne indenfor normal arbejdstid og udkørsel af dybstrøelse og spildevand sker ikke i tidsrummet fra fredag kl. 24 til mandag kl. 5 af hensyn til naboer.

Vurdering

Det er Hedensted Kommunes vurdering, at transport til og fra husdyrbruget ligger indenfor, hvad der er forventeligt for et husdyrbrug af denne størrelse, samt at der ikke vil være væsentlig gene for trafikken og naboer. Der køres ikke gennem byområder.

4.2.10 Energi- og vandforbrug

På ejendommen er der et årligt strømforbrug på 186.000 kWh i 2008. Strøm anvendes til ventilation af kyllingestaldene og belysning på hele ejendommen. Dette tal forventes at være uændret som følge af omlægningen.

Ejendommen opvarmes med naturgas. Der anvendes årligt 38.000 m³ i 2008, primært til opvarmning af kyllingestaldene. Dette forventes heller ikke at ændres væsentligt. Der fås månedlige opgørelse fra energiselskab som gennemgås i forbindelse med årsregnskabet.

Der anvendes 35.000 liter diesel til markarbejdet i nudriften. I 2008 var forbruget 30.000 liter.

Af energibesparende foranstaltninger kan nævnes, at staldene til kvæg har naturlig ventilation, og der er ingen belysning til kalve i kalvehytter. Derved er strømforbruget lavt i forhold til antallet af dyreenheder.

Der bliver anvendt en del strøm samt naturgas til kyllingestaldene. Ansøger har oplyst, at de to kyllingehuse er relativt nye og velisolerede. Derved bliver varmetabet og -behovet reduceret i en produktion, der kræver meget høje temperaturer. Om natten er lyset i slagtekyllingestaldene slukket 8 timer. Dette er primært af hensyn til dyrevelfærden, men er desuden strømbesparende.

Der er til ejendommen egen drikkevandsboring samt 4 markvandingsboringer. Der er ikke noget vandur på ejendommens egen boring, så det aktuelle vandforbrug kendes ikke. Normforbruget for den ansøgte husdyrproduktion er 9100 m³/år for slagtekalve og 706 m³/år for slagtekyllingeproduktionen.

Efter hvert hold af slagtekyllinger udmuges staldene, og staldene vaskes med koldt og sæbe. Til slagtekyllingerne anvendes specialnipler, der ikke spilder. Disse justeres og udskiftes jævnligt for at undgå, at de drypper.

Vurdering

Det er kommunens vurdering, at det ikke er nødvendigt at stille vilkår om at reducere energi- og vandforbrug yderligere. Der er stillet vilkår om at foretage måling af vandforbruget, hvilket ikke sker i nudriften. Vilkår er stillet for at overholde Hedensted Kommunes niveau for BAT, se afsnit 4.5.4.

4.3 Arealer

4.3.1 Drift af arealer

I miljøgodkendelsen indgår i alt 155,3 ha ejede og forpagtede udspretningsarealer, fordelt med 111,6 ha ejet og 43,7 ha forpagtet areal. Derudover er der 147,3 ha med gylleaftaler. Derudover haves 12 ha permanente græsarealer, hvorpå der ikke tilsættes husdyrgødning. Et mindre areal ved ejendommen (mark 23-0) på 0,55 ha anvendes til græsning af ejendommens mindre hestehold, i alt 0,33 DE afsættes ved græsning, hvormed dette areal reelt udgår som udspretningsareal med fuldt dyretryk. Det samlede udbringningsareal af ejede og forpagtede areal er således 154,8 DE. Der er ialt 302,0 ha til rådighed til udspretning af dybstrøelsesgødning. Udbringningsarealerne fremgår af bilag 3a, 3b, 3c og 3d. Det er i ansøgningen oplyst at der anvendes sædskifte/standardsædskifte S4, hvilket er det generelle sædskifte for en sådan produktion på sandjord.

I tabel 8 fremgår det krævede areal til udspretning af gødningen for at opfylde harmonikravet. Det ses, at også efter de nye dyreenhedsberegninger er der tilstrækkeligt med areal. Arealkravet med de nuværende dyreenheder er overholdt, med øget krav til areal efter 1. august 2010, er arealkravet ligeledes opfyldt.

Tabel 8. Harmoniareal for ansøgte produktion nu og med ny dyreenhedsberegning.

	DE/ha	DE	Harmonikrav	DE pr. 1-8-2010	Harmonikrav 1-8-2010
Kvæg	1,7	295,1	173,6	323,8	190,5
Fjerkræ	1,4	127,3	90,9	166,7	119,1
Heste	1,7	1,3*	0,6	1,3	0,6
I alt		423,7	265,1	491,7	310,2**

* Heraf afsættes 0,33 DE på græs, dvs. i alt 0,93 DE hestegødning.

** Det aktuelle harmoniareal er større, da der til § 16 godkendelse er foretaget tilpasning pga. grundvand med nedsat N-norm, således i alt 320,8 ha, se nedenfor.

Da de nye dyreenhedsberegninger snart anvendes udregnes harmoniarealet på baggrund af disse. På de 154,8¹⁹ ha eget og forpagtede arealer spredes kun gødning fra slagtekalve og heste. Dvs. 262,2 DE kvæggødning og 0,97 DE hestegødning, da 0,33 DE hestegødning afsættes på mark 23-0. Til de 147,3 ha gylleaftalearealer afsættes al slagtekyllinggødning samt de resterende mængde kvæggødning, i alt minimum 61,6 DE kvæggødning (323,8 – 262,2 DE). Da der i forbindelse med nabohøringen er trukket gylleaftalearealer tilbage, således at der ikke haves nok arealer til at imødekomme dyreenhedsberegninger pr. 1.august 2010, er der stillet vilkår om at der inden 1. august 2010 skal indsendes ansøgning om nye arealer efter husdyrloven på det resterende areal, i alt minimum 18,8 ha. De 12 ha græsarealer anvendes således fortrinsvis til slæt.

Til arealgodkendelsen på Nørre Snedevej 110, hvis jorde er beliggende i sårbart indvindingsområde, er der krav om nedsat N norm. Der spredes gødning fra slagtekalve, i alt 56,5 DE. Dette er en reduktion på i alt 14,9 DE i forhold til harmonireglerne. Derfor er harmonikravet for produktionen regnet med tilpasninger og nye dyreenhedsberegning på 320,8 ha (310,2 + 10,6 ha). Der er i alt til rådighed 302,0 ha, hvormed harmonikravet pt. er opfyldt, men ikke efter de nye dyreenhedsberegninger pr. 1.august 2010. Der er stillet vilkår om indsendelse af flere arealer inden 1. august 2010.

¹⁹ I ansøgningen er anmeldt 155,3 ha, hvorfra der skal fratrækkes 0,55 ha til afgræsning som udgår til udspretning af dybstrøelsesgødning.

Den resterende mængde slagtekalvegødning, i alt 5,1 DE, spredes også på aftalearealerne. På grund af den begrænsede mængde kvæggødning i forhold til slagtekyllingegødning, er vurderingen af arealerne foretaget på baggrund af indholdet af N og P i slagtekyllingegødning, se afsnit 4.3.6.

En oversigt over fordelingen af gødning til eget og forpagtet areal samt gylleaftalearealer fremgår af tabel 9, som viser fordelingen af gødning og typen af gødning til hhv. eget/forpagtet areal samt de 10 gylleaftalearealer.

Tabel 9. Angivelse af gødningstype spredt på arealer samt maksimalt mængder efter nye dyreenhedsberegninger.

Aftager	Adresse	Marknr.	Areal	Afsætning DE kvæg/hest (1,7 DE/ha)*	Afsætning DE fjerkræ (1,4 DE/ha)**
Eget og forpagtet areal	Hedelundvej 15, 8762 Flemming	0	154,8	263,2	
Leif Thykjær	Viborgvej 101, Nr.sne	500	13,5		18,9
Søren Lassen	Nr. snevej 112, 8762 Flemming	200	7,7		10,8
Kurt Nielsen	Gammelstrupvej 14, 8740 Brædstrup	400	8,4		11,8
Thorbjørn Bengtson (arealgodkendelse)	Skanderborgvej 91, 8754 Rask Mølle	100	20,4		28,6
Niels Peter Petersen	Hamborgvej 11, 8740 Brædstrup	600	22,51		31,5
Willy Sørensen	Birknæsvej 9, 8752 Østbirk	800	13,7		19,1
Kim Rude Jensen	Birknæsvej 15, 8752 Østbirk	900	19,0		26,6
Jacob Troelsen (arealgodkendelse)	Nørre Snevej 110, 8762 Flemming*	950	42,0	56,5	
Totalt aftaleareal			147,3		

* maksimalt 6000 kg N kan modtages pga. sårbart indvindingsområde

** der tilføres fortrinsvis gødning fra slagtekyllinger, men også de ca. 5 DE slagtekalve

På baggrund af de nye dyreenhedsberegninger, som træder i kraft pr. 1. august 2010 foretages vurderingen mht. afsætning af antal DE og miljøbelastningen fra dybstrøelse på grundvand, overfladevand og natur med de nye DE. For kvæg og fjerkrægødning må der afsættes væsentlig mindre mængder kvælstof (N) og fosfor (P) pr. ha efter 1.august 2010, nedenstående tabel afspejler forholdet i indhold af N og P tilført pr. ha med dybstrøelse nu og efter 1. august 2010.

Tabel 10. Tilførsel af N og P pr. ha ved fuldt dyretryk nu og efter 1.8.2010

	Indhold af N, i alt	Indhold af P, ialt	DE	Kg N/ha ved fuldt dyretryk	Kg P/ha ved fuldt dyretryk
Kvæg, nu	34398,2	5435,4	295,1	198,2	31,3
Kvæg, 1.8.2010	34398,2	5435,4	323,8	180,6	28,5
Fjerkræ, nu	16544	2858	127,3	182	31,4
Fjerkræ, 1.8.2010	16544	2858	166,7	138,9	24,0
Heste	94,2	17,6	1,3*	165,1	30,8
I alt	51036,4	8311			

* Der afsættes 0,33 DE på græs, indhold af N og P er fratrasket

4.3.2 Hensyn til grundvand

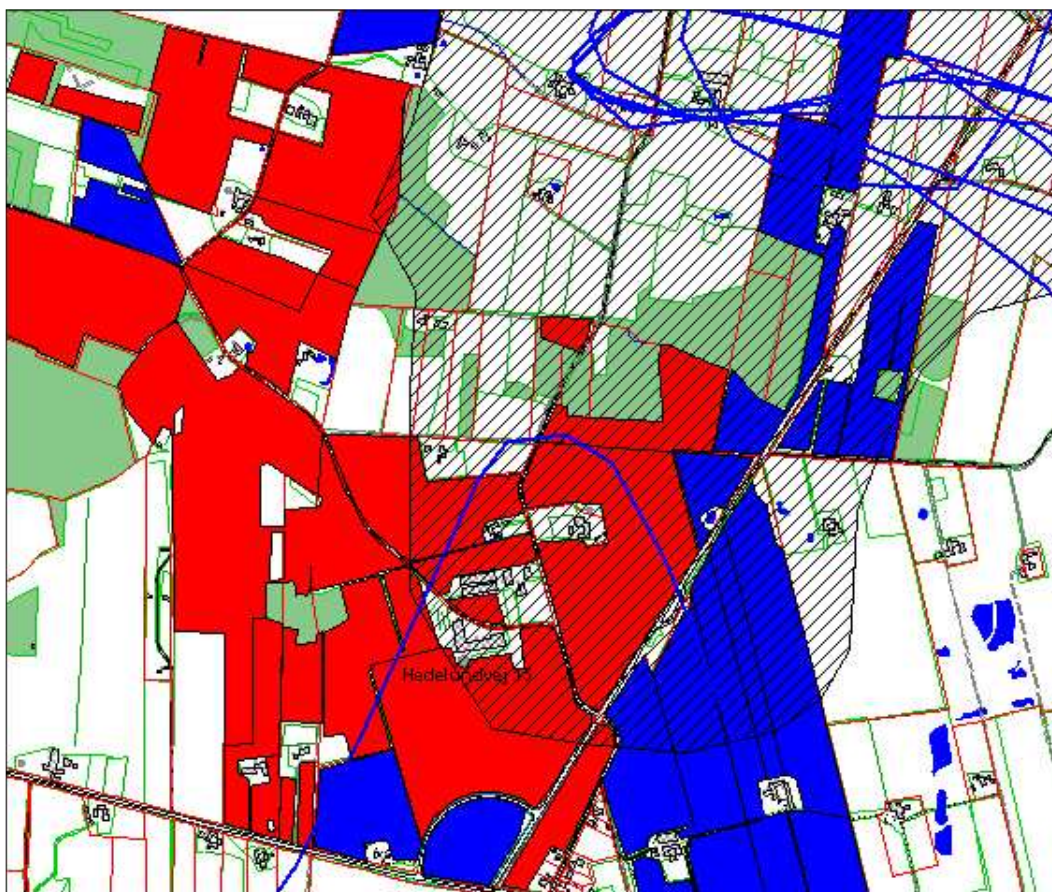
En stor del af udbringningsarealerne ejede og forpagtede ligger i drikkevandsområder (OSD Hedensted-Tørring og OSD Hedensted-udvidelse), hvoraf 38,3 ha af disse arealer ligger i områderne, der er udpeget som særligt sårbart indvindingsopland. Markerne 1-0a og 1-0b, 2-0, 3-0a, 4-0a, 7-0a, 9-0, 10-0a, 10-0c, 13-0a, 13-01b, 13-0c og 23-0, se bilag 3a og figur 2, ligger helt eller delvist i sårbart grundvandsområde. Der er derfor stillet vilkår til, at der etableres et ekstra antal efterafgrøder for at reducere udvaskningen. Selve ejendommen ligger ligeledes indenfor det sårbare grundvandsindvindingsområde.

Der er endnu ikke sket en fuld kortlægning af undergrunden, men denne er dog påbegyndt og vil afsluttes indenfor de næste år. Da området er sårbart indvindingsområde, er der stillet vilkår om, at der ikke må ske en merudvaskning af nitrat på de marker, som er beliggende indenfor området. Der er ingen indsatsplan for området eller en kortlægning, hvormed området ikke betegnes NFI-område med krav om maksimal udvaskning på 50 mg nitrat/l.

Ejendommen og enkelte arealer er beliggende i Hvirring vandværks indvindingsopland. På baggrund af de seneste vandkvalitetsundersøgelser fra Hvirring vandværk kan det konkluderes, at der ikke er registeret en effekt af landbrugsdrift på vandets kvalitet, hverken med hensyn til nitrat eller pesticider.

Der kan dog på baggrund af kortlægningen af det sårbare indvindingsområde på sigt stilles skærpede krav til udvaskningen af nitrat fra arealerne. Kortlægningen ligger ved Miljøcenter Århus.

Der er beregnet en N-udvaskning for disse marker, der ligger indenfor det sårbare indvindingsområde på 64 og 81 mg nitrat/l.

Figur 2. Markering af sårbart vandindvindingsområde (skravering) omkring Hedelundvej 15. De røde arealer er ejede og forpagtede arealer, mens de blå arealer er gylleaftaler. De aftalearealer, der ligger indenfor grundvandsområdet, indgår i to § 16 godkendelser. De blå markering angiver indvindingsoplande. Hedelundvej 15 og omkringliggende marker ligger i vandindvindingsoplandet til Hvirring vandværk.

Vurdering

Det er Hedensted Kommunes vurdering, at de beskrevne tiltag til reduktion af udvaskningen af nitrat til grundvandet vil give en effekt på udvaskningen, så denne ifølge beregningerne, ikke vil medføre en merudvaskningen til grundvandet i det sårbare drikkevandsområder. Ligeledes er der for ejendommen ikke vurderet at være risiko for væsentlige punktkilder, grundet ejendommens udformning, hvilket vil kunne influere på vandkvaliteten i området. Drikkevandsinteressen i Hedensted området vurderes således ikke at blive væsentlig påvirket som følge af projektet.

4.3.3 Hensyn til overfladevand

Alle de ejede og forpagtede arealer i alt 155,3 ha afvander via Gudenåen og videre til Randers Fjord, som er en del af det Internationale Naturbeskyttelsesområde, Habitatområde nr. 14, Ålborg bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord. Alle arealer afvander direkte til Gudenåen, da arealerne ligger i en afstand af 70 m til 3,5 km øst for Gudenåen.

Staten har vurderet Randers Fjord som meget kvælstoffølsom pga. dens nører. Miljømålsætningen er ikke opfyldt i Randers Fjord og risikoanalysen i basisanalysen II har vist, at fjorden er i risiko for ikke at opfylde målet om god økologisk tilstand i 2015. Årsagen hertil er især en for stor tilførsel af næringsstoffer fra land. Der er derfor behov for at gøre en særlig indsats for at reducere tilførslen af såvel kvælstof som fosfor til Randers Fjord.

Overfladevand – vandløb

Der er kun få marker, som grænsen op til vandløb eller grøfter af de ejede og forpagtede arealer. Mark 1-0a grænser mod nord op til afvandingsgrøft, hvilket også er tilfældet for mark 10-0a.

Mark 7-0a grænser mod øst op til beskyttet vandløb i henhold til naturbeskyttelsesloven. Der er en større markering af erosionstruet forhold midt på marken. Jordbearbejdning afpasses så erosionen minimeres. Der er god fod på marken inden vandløbet nås.

Mark 14-0b og 15-0 ligger tæt på Gudenåen. Mellem mark 15-0 og Gudenåen er der et engområde, som også er potentielt lavbundsområde. Mark 14-0b ligger i samme område tæt på Gudenåen, men der er et overdrev mellem mark og engområde. Mark 14-0b og 15-0 er i alt 4 ha.

Mellem mark 14-0b og 15-0 ligger to marker, som ikke anvendes som udspretningsareal. Arealerne er meget skrånende mod engområdet og der er i vinteren 2008-2009 lavet en stor sø, som er vurderet at være renvandede og klarvandede og har derfor potentiale til at blive rigtig god, naturmæssigt set. Hedensted Kommune har derfor krævet at disse arealer udgår som udspretningsareal. De er i ansøgt drift udlagt som permanent græsareal.

Overfladevand - fosfor

Gudenåens opland udgør langt størstedelen af oplandet til Randers Fjord, i alt ca. 2600 km². Indenfor oplandet findes bl.a. Habitatområde nr. 48 "Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenå".

Risikoanalysen i basisanalysen II viser, at for at sikre målopfyldelsen i søerne i 2015, forudsætter det supplerende foranstaltninger, der reducerer påvirkningen fra tilførsel af fosfor og eventuelt kvælstof fra især landbruget, samt i visse tilfælde reducerer påvirkningen fra søbunden af tidligere tilførsler af fosfor, der har hobet sig op i søbunden.

Den lovbestemte beskyttelse af vandområder mod fosfor er rettet mod oplande, der afvander til fosforbelastede Natura 2000-havområder. Det er Miljøstyrelsen, der har udpeget de oplande, der afvander til fosforbelastede Natura 2000 havområder, og udbringningsarealerne, der afvander til Gudenåen ligger i et område, der af Miljøstyrelsen er udpeget således. Ingen af arealerne er beliggende indenfor de fosforklasser, som er udpeget af Miljøstyrelsen, hvorved der ikke er skærpet krav til arealerne. Ifølge Kommunens kort er der aftegning af et mindre lavbundsområde på mark 10-0c, men dette stemmer ikke overens med virkeligheden.

På de ejede og forpagtede arealer udspreddes kvæggødning samt dybstrøelse fra hestene. Ved fuldt dyretryk vil der tilføres 28,5 kg P/ha. Ifølge ansøgningen vil der være en gennemsnitlig fraførelse af fosfor på 21,1 kg P/ha, hvorved fosforoverskudet er på 7,4 kg P/ha. Hedensted Kommune har vurderet, at det er for meget i forhold til det fosforfølsomme opland.

Slagtekalve er en niche produktion, hvor der fodres intensivt for at opnå en god tilvækst. Foder til slagtekalve er optimeret mht. indhold af råprotein og fosfor. Der er enkelte firmaer som stadig tilsætter uorganisk P til foderblandingerne, men de fleste foderfirmaer er gået væk derfra, idet tilsætning af fosfor er dyrt samt udfra produktionsoptimering ikke nødvendig. Med baggrund i de nye dyreenhedsberegninger er der ikke stillet vilkår om reduceret gødningstildeling til arealerne. Der er derimod stillet vilkår til foderets indhold

af fosfor. Herved opnås en reduktion af fosforindholdet i foder fra 0,2 g P/FE for alle kalve. Dette betyder en samlet reduktion af fosfor i gødningen 452 kg P. Fosforoverskuddet på markerne reduceres fra 7,4 til 4,5 kg P/ha/år.

Alt gødning fra slagtekyllingeproduktionen udbringes på aftalearealerne. Set på ejendomsniveau vil en reduktion af fosfor tilført med dybstrøelse fra kyllingerne give en effekt i det samlede regnskab mht. fosforoverskud. Det er vurderet, at der ikke kan stilles vilkår om reduceret indhold af fosfor i foder til slagtekyllinger, da indholdet i de foderblandinger, som er på markedet, ligger på niveau med normen for foder til slagtekyllinger. Eneste fodertilpasning vil være reduktion i foderforbrug. Men da kyllingerne har adgang til foder døgnet rundt, er dette tiltag ikke muligt. Det skal bemærkes, at der er sket en reduktion i fodertildeling gennem årene i kraft af udviklingen af foderblandinger, hvormed foderforbruget generelt har været faldende. Der vil med de nye dyreenhedsberegninger tilføres ca. 24 kg P/ha, og der fraføres generelt set 25 kg P/ha med afgrøden. På arealerne tilhørende Nørre Snedevej 110 og Skanderborgvej 91, hvor der bliver udarbejdet § 16 godkendelse, er der på baggrund af kendt jordbundstype, en fraførelse på ca. 21 kg P/ha. Generelt set vil en sådan tilførelse af fosfor til markerne ved fuldt dyretryk betegnes som fosforbalance.

Ejendommens jorde har modtaget gødning fra fjerkræproduktion siden denne blev opstartet i 1980'erne. Siden 1997 kan jorderne også have modtaget gødning fra malkekvægproduktion, som ikke indeholder store mængder fosfor. Derfor vurderes jordens fosfortal at være mellem 4 og 6.

Overfladevand - kvælstof

Den lovbestemte beskyttelse af vandområder mod nitrat er rettet mod oplande, der afvander til de mest kvælstofsårbare Natura 2000-områder. Arealer, som hører under kategorierne "Nitratklasse 1, 2 eller 3" er omfattet af krav om lavere husdyrtryk pr. hektar eller tilsvarende tiltag end de generelle regler giver mulighed for. Det er Miljøstyrelsen, der har udpeget de nitratfølsomme områder. Udbringningsarealerne tilhørende Hedelundvej 15 ligger ikke i et område, der af Miljøstyrelsen er udpeget som nitratklasse område eller i et område, som afvander til kvælstoffølsomt Natura2000 område.

Der er i husdyrloven udlagt nitratklasser i oplandet til Randers Fjord. Arealerne med nitratklasser udgør dog kun en meget lille andel af hele Randers Fjords opland, som i alt udgør 3250 km². Årsagen hertil er dels, at jorden er mere sandet og dels at der i oplandet er mange søer, hvori der sker en del kvælstofreduktion, således at den totale kvælstofreduktion kommer over 75 %.

Idet arealerne tilhørende Hedelundvej 15 ligger i område med reduktionspotentiale²⁰ for nitrat på over 75 % vurderer Hedensted Kommune derfor at arealerne er robuste i forhold til udvaskning af nitrat til overfladevand. Der er således ikke behov for at stille særlige vilkår som reducerer udvaskningen af kvælstof.

På grund af arealernes beliggenhed indenfor sårbart vandindvindingsområde er der stillet vilkår til etablering af ekstra afgrøder udover Plantedirektoratets krav. Dette betyder, at der total set skal etableres 6,5 % ekstra efterafgrødeareal på de ejede og forpagtede arealer, hvilket beregnet i IT-

---

²⁰ Et reduktionspotentiale fortæller hvor meget kvælstof der forventes at blive omdannet eller fjernet fra vandet, inden det når ud i Horsens Fjord. Jo større procentvis reduktionspotentiale, jo bedre for vandmiljøet. Reduktionspotentialekortet lavet af Danmarks Miljø Undersøgelser kan ses på www.mst.dk under landbrug.

ansøgningssystemet medfører en udvaskning til overfladevand på 84 kg N/ha mod tidligere 91 kg N/ha.

Vurdering

Det er Kommunens vurdering at de generelle regler om 2 m bræmmer langs vandløb er tilstrækkelige til at beskytte vandløbene mod overfladeafstrømning.

Alle arealer afvander til Gudenåen, som er Natura2000 område og ligeledes fosforfølsom, hvormed der skal tages særlige hensyn til fosforudledningen på arealerne. Der er foretaget en miljøkonsekvensvurdering²¹ for at vurdere, hvorvidt arealernes beskaffenhed og beliggenhed samt det i ansøgningen angivne fosforoverskud, kan karakteriseres som væsentlig miljøpåvirkning.

Det er kommunens vurdering, at der med foderoptimering som virkemiddel i forhold til, hvad der er produktionsmæssigt forsvarligt, er gjort tiltag til at nedbringe fosforoverskuddet på arealerne til 4,5 kg P/ha, hvilket svarer til fosforklasse 1, og at der dermed ikke er risiko for væsentlig fosfor-påvirkning af overfladevandet. Dette begrundes dels i arealernes beliggenhed i forhold til overfladevand, da fosforudvaskning primært sker ved partikeltransport til vandløb. Der er få arealer, som er beliggende tæt på grøfter eller vandløb. Der er ikke hældning mod disse grøfter eller vandløb. Ingen arealer støder direkte op til Gudenåen, og de mest følsomme er vurderet til ikke at kunne modtage gødning. På denne baggrund vurderes den partikulære transport af fosfor til overfladevand begrænset. Ligeledes bygger begrundelsen på risikoen for udvaskning af fosfor gennem jorden. Særligt når jorden er fosformættet, hvilket kan ske gennem lang tids overgødsning med fosfor, er der risiko for fosforudvaskning. På baggrund af kommunens oplysninger om ejendommens dyrehold gennem årene er det vurderet, at fosfortallet på jorderne ikke er over Pt 6. Hermed er fosforudvaskningen begrænset, men der er dog stadig risiko for udvaskning.

Der er ikke stillet vilkår om reduceret gødningstildelingen til marken, da der i forbindelse med de nye dyreenhedsberegninger allerede er sket en væsentlig nedsat tildeling af fosfor, knap 3 kg P/ha.

Da arealerne ligger indenfor et område med et reduktionspotentiale på 75-100% er det vurderet, at der ikke skal stilles yderligere vilkår til reduktionen af kvælstofudvaskningen med hensyn til overfladevand. Der sker dog med nærværende miljøgodkendelse en reduktion af kvælstof udvaskningen, da der skal etableres ekstra efterafgrøder i kraft af at ejendommen og de omkringliggende arealer ligger indenfor et sårbart indvindingsområde.

4.3.4 Hensyn til natur

Der er ingen naturområder beskyttet i henhold til §3 i Naturbeskyttelsesloven på arealerne.

Det tidligere nævnte engområde langs med Gudenåen, se bilag 3a ligger som permanent græs, brak eller gyllefrit areal. Selve engområdet er forholdsvis flad og vurderet til at have næringsfattige forhold med karakter af overdrev. De arealer, som ligger i tilknytning til denne eng, er mark 14-0b og 15-0. Mark 14-0b ligger delvist indenfor et område, som er betegnet med hældning 6-12 grader. Mellem mark og engområde vest for mark 14-0b er der et min-

---

²¹ Vurdering af påvirkning af Natura2000 områder i henhold til Miljømålsloven (Lovbekendtgørelse nr. 1756 af 22.12.2006)

dre beplantningsbælte, og hældningen mod engområdet og dermed muligheden for stoftransport er begrænset. På mark 15 er der kun en mindre hældning ud mod engområdet ved Gudenåen. Da gødningstypen er dybstrøelse er det vurderet, at der ikke er grundlag for at stille skærpede krav til dyrkningen af denne mark. Der stilles derfor heller ikke yderligere vilkår til dyrkningen af mark 14-0 og 15-0. Med krav om ikke at anvende de skrående arealer mellem mark 14-0b og 15-0 er risikoen for transport og udvaskning af næringsstoffer til dels engen og Gudenåen minimeret væsentligt.

Øst for udbringningsarealer (013-0c, 013-0b, 013-0a) ligger der et ekstensivt græsareal i gammelt grusgravsområde. Arealet, som ikke er en del af udbringningsarealet, er skrånende med en central kegle, hvori der ligger en sommerudtørrende sø, som huser en bestand af bilag IV arten strandtudse. Arealet bærer ikke præg af at have fået gødning længe og vegetationen er domineret af arter, der kun vokser på meget næringsfattige lokaliteter. På denne baggrund vurderes det, at dyrkningen af mark 13 ikke påvirker strandtudserne leveforhold. På arealet med strandtudse bestanden må der ikke igangsættes aktiviteter, som kan være til ugunst for bilag IV arters yngle- og levelokaliteter. Udbringning af gødning af enhver art på arealet, vil være til gene for populationen af strandtudse i området. Derfor kan arealet ikke anvendes til udbringning af organisk gødning.

Der er ikke indenfor 1000 m fra arealerne overdrev, som er beskyttet efter § 7 i husdyrloven. Ligeledes er der langt til nærmeste Habitatområde nr. 66 og EF-fuglebeskyttelses-område, nr. 44 'Uldum Kær, Tørring Kær og Ølholm Kær'.

Vurdering

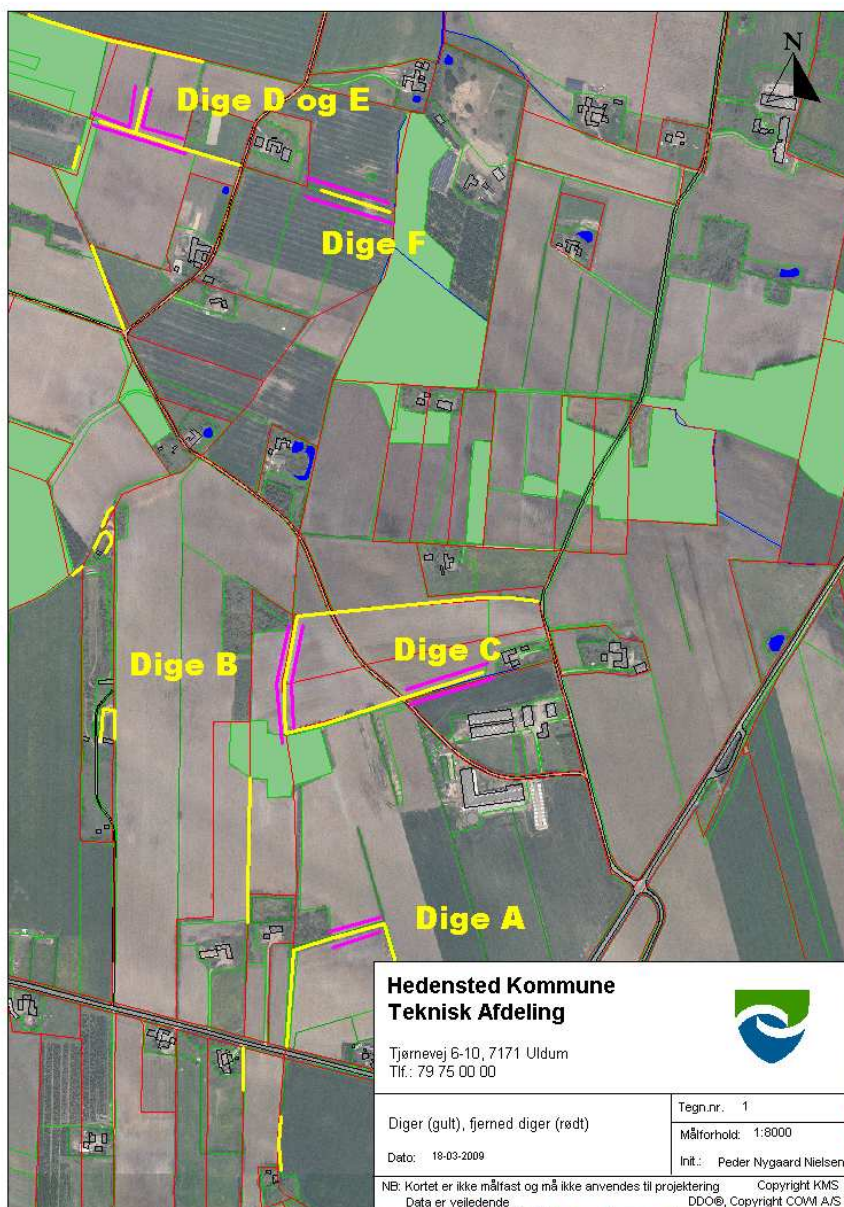
Det er Hedensted Kommunes vurdering, at der ikke er væsentlig risiko for ændret påvirkning af naturområder mm, som følge af udbringning af husdyrgødning fra den ansøgte produktion. Det er vurderet, at der er risiko for påvirkning af et naturområde langs med Gudenåen, hvortil der er stillet vilkår om at to marker ikke må gødes. Derudover er der stillet vilkår om reduceret fosfortildeling til markerne for at hindre risikoen for udvaskning af fosfor til overfladevand. Der er ikke habitatområde i nærheden af arealerne, hvormed der ikke er foretaget en miljøkonsekvensvurdering.

4.3.5 Hensyn til diger

Der er en del beskyttet diger på markerne. Diger er beskyttet i hht. Museumsloven²². Der er dog i forbindelse med udarbejdelsen af nærværende miljøgodkendelse fundet, at en del diger er blevet fjernet. På nedenstående figur 4 kan det ses at der er fjernet diger 6 steder langs med ejendommens udspretningsarealer, i alt ca. 900 m dige. Kulturarvsstyrelsen er informeret og skal tage stilling til, om der kræves reetablering af digerne. Indtil afgørelsen er truffet må der ikke dyrkes på de områder, hvor digerne har været. Dige A er fjernet for en del år siden, mens digerne betegnet B til F er fjernet indenfor de seneste 10 år.

---

²² Bekendtgørelse af museumsloven nr. 1505 af 14. december 2006

Figur 3. Oversigt over forsvundne diger. De røde markeringer viser, hvor digerene er forsvundet.

4.3.6 Aftalearealer

I ansøgningen om miljøgodkendelse indgår ca. 147,3 ha gylleaftaleareal fordelt som angivet i tabel 10. Aftalearealerne er vurderet, for at afgøre om de kan indgå i ansøgningen uden at der skal søges § 16 godkendelse af aftalearealerne. Det er vurderet, at arealerne tilhørende Nørre Snedevej 110 og Skanderborgvej 91 ikke kan modtage fuldt dyretryk uden vilkår, da arealerne ligger i sårbart vandindvindingsområde, ligesom Hedelundvej 15. Miljøvurderingen af disse arealer sker ikke i nærværende miljøgodkendelse, i alt 64,5 ha. Se arealernes beliggenhed på bilag 3b.

Aftalearealerne er beliggende i Hedensted, Horsens og Ikast-Brande Kommune. Nedenfor er en vurdering af de arealer, som er beliggende i Hedensted Kommune. Det drejer sig om arealerne tilhørende Hedelundvej 16 (marker

benævnt 300), Nørre Snedevej 112 (marker benævnt 200) og Enggårdsvvej 25 (marker benævnt 700), i alt 27,6 ha.

Grundvand: Arealerne '300' og '700' ligger ikke indenfor drikkevandsområde, vandindvindingsområde eller tæt på drikkevandsboring. Markerne '200' ligger indenfor område med drikkevandsinteresse (OSD Tørring-Hedensted) og indvindingsrådet til Hvirring vandværk men ikke direkte op ad drikkevandsboringer.

Overfladevand: Langs mark 300 og 302 mod øst samt langs mark 302 mod nord løber et § 3 beskyttet vandløb. Der er ikke hældning mod vandløbet. På mark 300 er et mindre lavbundsområde. Dette område dyrkes ikke. På mark 700 er en mindre sø, hvorpå der er krav om 2 m bræmmer. Der er bevoksning rundt om dele af søen og ellers god bræmme. Det hælder ikke mod søen på marken. Det vurderes at søen en næringsrig, da den ligger i dyrket mark og tilføres vand udefra. Det vurderes, at de generelle regler om 2 m bræmmer langs vandløb og søer er tilstrækkelige til at beskytte vandløbene mod overfladeafstrømning.

Aftalearealerne ligger som de ejede og forpagtede arealer i oplandet til Gudenåen. Arealerne modtager fortrinsvis gødning fra slagtekyllingeproduktionen, men kan også modtage gødning fra slagtekalveproduktionen, se afsnit 4.3.1. Alt afhængig af gødningstypen vil der være en tildeling af fosfor på markerne på 24 kg P/ha eller 28,5 kg P/ha. Da jordbundstypen ikke kendes for aftalearealer regnes med en gennemsnitlige fosforfræførsel på 25 kg P/ha, ifølge Miljøministeriets notat om sædskifter (fra d. 26. juli 2007). Der er ingen udpegninger af nitratklasser eller fosforklasser på aftalearealerne.

Natur: Mark 700 ligger op mod engområdet, som støder op til Gudenåen. Der er ikke hældning mod engområdet. Der er ca. 100 m fra marken til Gudenåen. Der er ingen øvrige natur-udpegninger på eller i umiddelbar nærhed af gylleaftalearealerne, andet end de nævnte vandløb. Der er ingen registreringer af artsdata på eller i nærheden af markerne.

4.3.7 Høring af Ikast-Brande Kommune

Markerne betegnet '500' (500, 501, 502, 503, 504 og 505) er beliggende i Ikast-Brande Kommune tilhørende ejendommen Viborgvej 101, 8766 Nr. Snede, i alt 13,5 ha. Se bilag 3b for kort over arealer.

Konklusion fra Ikast-Brande Kommunes udtalelse:

Under forudsætning af, at de generelle regler i den til enhver tid gældende *Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v.* og øvrige til enhver tid gældende, generelle (harmoni) regler overholdes – vurderer Ikast-Brande Kommune, at de pågældende arealer, beliggende i Ikast-Brande Kommune, kan tilføres husdyrgødning fra Hedelundvej 15, 8762 Flemming uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til disse.

Ikast-Brande Kommune vurderer, at det generelle beskyttelsesniveau yder tilstrækkelig beskyttelse på de pågældende udbringningsarealer og ønsker ikke at stille yderligere vilkår til udbringning af husdyrgødning fra Hedelundvej 15, 8762 Flemming på udbringningsarealerne beliggende i Ikast-Brande Kommune.

4.3.8 Høring af Horsens Kommune

Markerne betegnet '400', '600', '800' og '900' er beliggende i Horsens Kommune tilhørende ejendommene hhv. Gammelstrupvej 14, 8740 Brædstrup; Hamborgvej 11, 8740 Brædstrup; Birknæsvej 9, 8752 Østbirk og Birknæsvej 15, 8752 Østbirk, i alt 63,6 ha²³.

Herunder er et sammendrag af de væsentlige forhold i Horsens Kommunes udtalelse om udspretningsarealerne:

Påvirkning fra anlæg

Der er mere end 5,4 km til Bygholm Ådal, som er nærmeste Natura 2000-område beliggende i Horsens Kommune.

På baggrund af den reducerede ammoniakfordampning og den forholdsvis store afstand til internationalt beskyttet natur vurderer Horsens Kommune, at anlægget ikke vil skade bevaringsstatus for udpegningsgrundlag (arter og naturtyper) for Natura 2000-området. Der er derfor ikke behov for at stille vilkår for drift eller egenkontrol.

Påvirkning af natur

Naturområder omfattet af Naturbeskyttelsesloven - § 3 natur

Overdrevet (200106502) nedenfor mark 600 er registreret som "Særlig værdifuldt naturområde". Tre husdyrproduktioner med en produktion over 75 DE ligger indenfor en afstand af 230-800 meter fra overdrevet. Overdrevet belastes derfor med betydelige mængder luftbåren kvælstof foruden bidraget fra marken ovenfor. For at mindske risikoen for at § 3-området ændrer karakter som følge af eutrofiering, vurderer Horsens Kommune er der behov for at udlægge en sprøjte, gødsknings- og dyrkningsfri bræmme på mindst 2 meters bredde langs overdrevet. Da mark 600 ligesom alle de øvrige udbringningsarealer i Horsens Kommune er et aftaleareal skal der udarbejdes en arealgodkendelse efter Husdyrlovens § 16, med mindre denne 2 meter bræmme fjernes fra udbringningsarealet.

Mark 609 er delvist beliggende i lavbund. Horsens Kommune vurderer, at der kan være risiko for oversvømmelse af en bræmme på ca. 10 meter langs Gudenåen. For at mindske risikoen for at en eventuel oversvømmelse af arealet skal medføre en tilførsel af næringsstoffer til vandløbet skal en mindst 10 meter bred bræmme langs åen friholdes for sprøjtning, gødskning, og dyrkning. Da mark 609 ligesom alle de øvrige udbringningsarealer i Horsens Kommune er et aftaleareal skal der udarbejdes en arealgodkendelse efter Husdyrlovens § 16, med mindre denne 10 meter bræmme fjernes fra udbringningsarealet.

Kommunes samlede vurdering af effekter på beskyttede arter og naturområder

Det skal bemærkes at markerne 800, 801 og 805 ikke kan anvendes til udbringning af husdyrgødning før der foreligger en godkendt efterbehandlingsplan for det tidligere råstofvindingsområde.

Med baggrund i ovenstående og under forudsætning af de anførte tilpasninger af udbringningsarealerne, vurderes det samlet, at den ansøgte arealdrift ikke vil forårsage en tilstandsændring i § 3- eller § 7-beskyttede områder. Ligeledes vurderes Natura 2000 områder og disses udpegningsgrundlag samt bilag IV-arters yngle- og rastesteder ikke at ville påvirkes negativt. Det er således kommunens vurdering, at den ansøgte husdyrproduktionen kan drives på stedet under hensyntagen til natur- og artsbeskyttelsesinteresserne i området.

Påvirkning på overfladevand

Arealerne i Horsens Kommune afvander til Gudenå systemet og videre til Randers Fjord. Arealerne afvander således til Randers Fjord samt Habitatområde nr. 48 "Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenå", som de ejede og forpagtede arealer.

---

²³ Siden Horsens Kommune har kommet med deres udtalelse er der udtaget 2,65 ha beliggende i tidligere råstofvindingsområde, som med kendt efterbehandlingsplan udgår fra dyrkningsareal og reetableres som natur.

I ansøgningen er der ikke beregnet på fosforoverskuddet på arealerne, idet der er tale om aftalearealer, hvor ansøger ikke har mulighed for at påvirke markdriften. Kommunens vurdering skal således foretages ud fra en vurdering af om arealerne kan tåle den fosforbelastning og overskud som der kan være ved udbringning af 1,4 DE i husdyrgødning.

Hvis udbringningsarealerne tilføres mere fosfor med husdyrgødningen, end der fjernes ved høst af afgrøderne, vil det på sigt kunne medføre øget fosforoverskud på disse udbringningsarealer.

Alle arealer ligger i område som er registreret som fosforfølsomt. Det er oplyst at arealerne ikke er dræned. Arealerne ligger udenfor fosforklasser.

Der på tre marker i alt 1,59 ha registreret lavbund, som ikke er omfattet af okkerklasse 1, hvilket betyder at der er stor risiko for udvaskning af fosfor. Foruden disse 3 arealer er der registreret lavbund på markerne 802 og 902. Disse arealer er dog omfattet af okkerklasse, hvorfor der ikke vurderes at være forøget risiko for udvaskning af fosfor fra arealerne.

Idet dele af mark 906 grænser op til Gudenåen, og hvor arealet er registreret som lavbund har kommunen vurderet at der skal stilles vilkår om ekstra bred 10 meter bræmme som friholdes for sprøjtning, gødskning, og dyrkning. Da mark 609 ligesom alle de øvrige udbringningsarealer i Horsens Kommune er et aftaleareal skal der udarbejdes en arealgodkendelse efter Husdyrlovens § 16, med mindre denne 10 meter bræmme fjernes fra udbringningsarealet

På baggrund af oplysninger fra ansøgningen og Hedensted Kommune er der ved tilførsel af slagtekyllingegødning være balance mellem tilførsel og fraførsel af fosfor til arealerne.

4.3.9 Vurdering af aftalearealer

Det er Hedensted Kommunes vurdering, at de generelle harmoniregler vil være tilstrækkelige til at beskytte grundvand, overfladevand og omkringliggende natur for de aftalearealer, der er beliggende i Hedensted Kommune. De ovennævnte arealer vil derfor ikke kræve særlige vilkår for at kunne drives miljømæssigt forsvarligt, og dermed ikke omfattet af kravet om § 16 godkendelse

De bræmmer, som af Horsens Kommune er nævnt som krævede i forhold til hhv. vandløb, mark 906 og overdrev, mark 600, er taget ud som udsprængningsareal. Ligeledes er der som tidligere bemærket foretaget reduktion i aftalearealerne 800, 801 og 805 på baggrund af efterbehandlingsplan for det tidligere råstofindvindingsområde, hvormed der i forhold til tidligere er 2,65 ha mindre aftaleareal.

På denne baggrund er der ikke stillet vilkår til driften af aftalearealerne i hverken Hedensted, Horsens eller Ikast-Brande Kommune.

4.4 Egenkontrol

Der føres de lovpligtige kontrolforanstaltninger som gødningsregnskab og sprøjtelogbog.

Derforuden udføres egenkontrol i forbindelse med Dansk Kalv produktionen, som er et koncept med produktion af god kvalitet i kød og høj dyrevelfærd. Husdyrbruget er godkendt som 'Dansk kalv' producent.

Der er stillet vilkår om overholdelse af produktionstilladelse for hvert år de første tre år, og kontrolvilkår om årlig redegørelse for udsving i forhold til produktionstilladelsen. Redegørelsen går på overproduktion. Kommunen er vidende om at ved krav om årlig opgørelse vil der være udsving, da slagtekyl-

lingeproduktionen kører som 'alt ind – alt ud' produktion og kalve modtages og sendes til slagtning i hold, hvilket kan medføre væsentlige udsving. I tilfælde af at ejendommen skulle producere under det niveau, som er godkendt i nærværende miljøgodkendelse, gælder de normale regler i forhold til nedskrivning af dyreholdet.

Der er i forbindelse med godkendelsen stillet vilkår om årlig opgørelse af vandforbrug fra egen vandboring og kontrol af elforbrug løbende hen over året. Oplysninger om affaldsbortskaffelsen reguleres efter reglerne i Kommunens Erhvervsaffaldsregulativ og den gældende lovgivning på området. Det er i Kommunen muligt ved erhvervelse af årskort at køre alle typer affald i sorteret stand til genbrugsstationen. Der er ingen kontrol af disse mængder på nuværende tidspunkt. Der er derfor ikke stillet vilkår om opgørelse af årlig affaldsmængde.

Der er stillet vilkår om, at virksomheden for egen regning skal kunne eftervisse, at de stillede støjkrav er overholdt, såfremt Kommunen skønner, at eventuelle klager vedrørende støj fra virksomheden er velbegrundede.

Vurdering

Hedensted Kommune vurderer, at de beskrevne procedurer for egenkontrol er tilstrækkelige og de stillede egenkontrol- og kontrolvilkår er tilstrækkelige for at tilsynsmyndigheden har mulighed for at kontrollere husdyrbrugets produktionsniveau og miljøbelastning.

4.5 Renere teknologi/Bedste tilgængelige teknik (BAT)

Redegørelse for anvendt BAT og renere teknologi ifølge BREF-dokumentet (jf. referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker vedr. intensiv fjerkræ- og svineproduktion), som angivet i ansøgningsmateriale for Søndergårdsvej 3 ses nedenfor.

Kommunen skal ved vurdering af en ansøgning om godkendelse af et husdyrbrug efter Husdyrlovens § 12 sikre sig, at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger for at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), jævnfør Husdyrlovens § 19 og § 23, og sikre sig, at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne, jævnfør Husdyrlovens § 19.

Efter hvert afsnit, management, vand- og energiforbrug, foder, staldindretning samt opbevaring og udbringning af husdyrgødning fremgår Hedensted Kommunes vurdering i forhold til Kommunens BAT-niveau, der er fastlagt ud fra BREF-referencedokument, der vedrørende intensiv fjerkræ- og svineproduktion, hvilket er baseret på punkt 6.6 i Bilag 1 i IPPC-direktiv 96/61/EF om *Anlæg til intensiv fjerkræ- eller svineproduktion med mere end a) 40.000 pladser for fjerkræ, b) 2.000 pladser for slagtesvin (over 30 kg) eller c) 750 pladser for søer.*

4.5.1. Management

Medarbejderne

Der er på nuværende tidspunkt ansat 2 medarbejder hos Gunnar Duus, som har været der i over 10 år. Medarbejdere bliver tilbudt at deltage i fagligt relevante kurser for at opdatere og udvide deres viden i det omfang det er nødvendigt. Derudover tilbydes medarbejderne at tage til fagligt relevante messer, og de deltager i ERFA-grupper svarende til deres individuelle behov for

faglig opdatering og sparring indenfor kvæg- og fjerkræhold. Der er dog ikke udarbejdet egentlige uddannelsesplaner for de ansatte.

Beredskabsplan

I forbindelse med ansøgningen om miljøgodkendelse er der udarbejdet en beredskabsplan, hvori telefonnumrene til kontaktpersoner og offentlige kontaktinstanser i forbindelse med eventuelle uheld er nedskrevet. Beredskabsplanen indeholder forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier, driftsmateriel, gylle, brand m.v., og ligger tilgængelig for alle, der færdes på ejendommen.

Dagligt tilsyn

Ejendommen har en størrelse, der gør det nemt og overskueligt at tilse dyr og produktionsanlæg dagligt. Der udføres løbende småreparationer, når det er nødvendigt, i forbindelse med den daglige drift, og såfremt der opstår behov for det, bliver der tilkaldt service.

Alle synlige vandrør, vandboringsbøjler m.v. bliver løbende kontrolleret og eventuelt opspændt eller helt udskiftet, hvis de lækker vand. Ovenstående sker for at sikre en god og stabil drikkevandstilførsel, undgå eventuelle lækager og vandspild, samt opretholde produktionsniveauet.

Opsyn med ressourceforbrug

Energiforbruget bliver aflæst jævnligt via fjernaflæsning fra energiselskab. Der bliver automatisk tilsendt en opgørelse over det aflæste forbrug, som bliver kontrolleret for, om der er sket et eventuelt øget forbrug. Opgørelsen fra fjernaflæsningen fungerer som journal over energiforbruget.

For at tilpasse foderindholdet udarbejdes foderplaner til slagtekalvene, og slagtekalveproduktionen efterlever retningslinjerne og udfører egenkontrol i forbindelse med Dansk Kalv produktionen. Til slagtekyllingeproduktionen føres kontrol med foderforbruget ved fjerkræbranchens KIK program.

Der er til slagtekyllingeproduktionen grundet smittefare store krav til renholdelse af staldanlæg, hvormed ventilatorer rengøres efter hvert hold, hvilket ligeledes hindrer at skidt mindsker effekten af disse.

Der udarbejdes hvert år en mark- og gødningsplan, hvorved det sikres, at mængden af gødning tilpasses afgrødens forventede behov. I planen tages der bl.a. hensyn til jordbundstype, sædskifteplanternes udbytte og kvælstofudnyttelsen.

Husdyrbruget har udarbejdet beredskabsplan og deltager i et egenkontrol program, Dansk Kalv med uvillig kontrol. Der føres gødningsregnskab og markbog.

Godt Landmandsskab

I forbindelse med sprøjtning af markerne tages der hensyn til vindretning og -styrke, således at der ikke sprøjtes i blæsevejr.

Åbent landbrug

'Mariesminde' har flere gange lagt stald til det årligt tilbagevendende *Åbent Landbrugsarrangement*, hvor besøgende én gang om året kan komme ind og se nutidens landbrug, og samtidig kan komme i dialog med den moderne

landmand. Derudover er landbruget besøgslandbrug for skoler, og har omkring 3 besøg om året.

Naturpleje

Der er etableret mange læ- og vildthege på ejendommen.

Samlet BAT indenfor management:

Det vurderes, at bedriften anvender bedst tilgængelig teknik indenfor management (jf. referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker vedr. intensiv fjerkræ- og svineproduktion) på følgende punkter:

- Der foretages daglige tilsyn og løbende service og vedligehold på anlæggene,
- Der bliver årligt udarbejdet mark- og gødningsplaner, der sikrer, at mængden af tilført gødning bliver tilpasset afgrødernes aktuelle behov.
- I slagtekyllingeproduktionen er der – grundet høj produktionseffektivitet i branchen generelt – stor fokus på fodereffektivitet,
- Der lægges foderplaner for slagtekalvene,
- Ventilationens mekaniske dele bliver rengjort i forbindelse med hver vask, men der bliver ikke ført en egentlig journal over rengøringen.

Vurdering

På baggrund af de af Hedensted Kommune stillede vilkår nr. 33 om opsætning af vandmåler til registrering af vandforbruget, og vilkår nr. 27 om løbende kontrol af vand- og elforbruget, vurderer Kommunen, at opsyn med vand- og energiforbrug i fremtiden vil leve op til niveauet for BAT, som det er fastsat i BREF-referencedokumentet.

Hedensted Kommune vurderer på baggrund af ansøgers oplysninger omkring BAT på management, udarbejdelsen af beredsskabsplan, den gældende lovgivning på området, samt med de stillede vilkår, at Kommunens niveau for BAT på management er overholdt.

4.5.2 Fodring

Fasefodring

På ejendommen fodres der med flere forskellige foderblandinger med en sammensætning, der er afstemt efter næringsstofbehovet hos slagtekyllingerne i det pågældende væksttrin. Kyllingerne fodres med tre forskellige foderblandinger, der alle er indkøbt færdigfoder. Derved bliver fodringen og udnyttelsen af næringsstoffer optimeret, og overskuddet og dermed indholdet i husdyrgødningen reduceret. Der kan som tidligere nævnt ikke reduceres på indholdet af råprotein og fosfor i foder i forhold til normværdier, da disse er tilsvarende.

Slagtekalvene får to forskellige kraftfoderblandinger og selve tildelingen af hhv. majsensilage, halm og kraftfoder er forskellig for 4 vægtintervaller, hvorfor der også er tale om fasefodring. De mindste kalve får mælk suppleret med kraftfoder.

Fosfor - kalve

Der er stillet vilkår til maksimal fosfortildeling med foder for kalve hhv. over og under 6 måneder. I vilkåret indgår desuden foderforbruget pr. kalv/dag set som et gennemsnit i produktionsperioden. Dette tiltag anses som BAT.

Fytase

For slagtekyllinger er der basis for BAT ved at fodre med successivt foder (fasefodring) med lavere samlet fosforindhold. I sådant foder skal der bruges højt fordøjelige uorganiske foderfosfater og/eller fytase med henblik på at garantere et tilstrækkeligt indhold af fordøjeligt fosfor. Ved brug af højt fordøjeligt uorganiske foderfosfater og/eller fytase i foderet er der mulighed for en samlet fosforreduktion.

Der anvendes allerede i dag fytase i foderblandingerne til slagtekyllingerne, hvorved der opnås en bedre fosforudnyttelse og dermed reduceret udledning af fosfor via gødningen til miljøet. Der kan dog ikke angives hvor meget, dels pga. at fytase ikke nedsætter indholdet af fosfor i foder men øger tilgængeligheden af fosforet, og dels fordi der indkøbes foder efter pris, hvormed niveauet kan svinge. Der er stillet vilkår om at der altid skal være tilsat fytase i foderet til slagtekyllingerne.

Råprotein

Det er fravalgt at foretage fodertilpasninger på indholdet af råprotein i foderet til begge produktioner, da indholdet optimeres til dyrenes behov ved fasefodringen. En yderligere sænkning af proteinniveauet kan være problematisk, da protein er en vigtig forudsætning for at opnå en høj produktivitet. I forhold til fodernormer kan der for slagtekyllingeproduktionen ikke optimeres, da indholdet af råprotein i de blandinger, som er på markedet i dag, ligger tæt på normerne.

Foderforbrug

Slagtekalve såvel som slagtekyllinger får tilbudt foder døgnet rundt, hvormed der ikke kan optimeres på fodermængderne. En reduktion i fodertildeling i forhold til normniveauet vil reducere kalvenes tilvækst.

Samlet BAT på foder:

Det vurderes, at bedriften anvender bedst tilgængelig teknik indenfor management (jf. referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker vedr. intensiv fjerkræ- og svineproduktion) på følgende punkter:

- Der fasefodres med tre forskellige foderblandinger til slagtekyllingerne, hvorved næringsstoftildelingen er afstemt dyrenes vækstbehov,
- Der fasefodres med to forskellige foderblandinger til slagtekalvene, hvorved næringsstoftildelingen også til denne dyregruppe er deres vækstbehov,
- Der er tilsat fytase til slagtekyllingernes foder, hvilket reducerer den samlede udledning af fosfor med gødningen til miljøet.
- Der er reduceret på indholdet af fosfor i foder til slagtekalve.

Vurdering

Hedensted Kommune vurderer, at der på baggrund af ansøgers oplysninger om fasefodring, tilsætning af fytase til slagtekyllingefoder samt reduceret fosfortildeling via foderet til slagtekalve til et maksimalt indhold på 4,2 g P/FE for kalve under 6 måneder og 4,0 g P/FE for kalve over 6 måneder, at Kommunens BAT niveau på foder er overholdt. Kommunen accepterer ansøger bemærkninger angående foderoptimering af råproteinindholdet i foder og lavere foderforbrug.

4.5.3 Staldindretning - slagtekyllinger

Med henblik på at reducere ammoniakfordampningen fra slagtekyllingestalde, skal det forsøges at holde strøelsen så tør som muligt. Strøelse er defineret som f.eks. savsmuld eller spåner.

I BREF-referencedokumentet er bedste tilgængelige staldsystem til slagtekyllinger kategoriseret som:

- Naturligt ventilerede stalde med strøelse over hele gulvet, og som er udstyret med ikke-lækkende drikkesystemer, *eller*
- Velisolerede og mekanisk ventilerede stalde med strøelse over hele gulvet og udstyret med ikke-lækkende drikkesystemer.

Kyllingehusene er relativt nye, velisoleret og med mekanisk ventilation. Isoleringen fordrer, at varmebehovet til slagtekyllingerne kan opfyldes uden det unødvendige varmetab og dertilhørende unødvendige merforbrug til opvarmning, der vil være konsekvensen ved en uisoleret stald. Da slagtekyllingernes vækst og velbefindende er meget afhængig af temperaturen i stalden, er der stor fokus på både luftfugtighed og temperaturen hos slagtekyllingerne. Der er derfor i kyllingehusene en høj grad af varme-, luftfugtigheds-, og ventilationsstyring, og energiforbruget til dette er derfor velreguleret i forhold til behovet.

Belysningen har også stor betydning for slagtekyllingernes vækst og trivsel, hvorfor der er klare retningslinjer for omfanget af belysning i en slagtekyllingestald. Derfor er der fuld belysning om dagen, mens der om natten er slukket lys i slagtekyllingestaldene i 8 timer. Dette er primært af hensyn til dyrevelfærden, der indvirker på væksten, men er samtidig strømbesparende.

Til slagtekyllingerne er drikkevandstildelingen i form af specialnipler, der ikke spilder. Disse justeres og udskiftes jævnligt for at undgå, at de drypper.

Samlet BAT på staldindretningen til slagtekyllingerne

Det vurderes, at bedriften anvender bedst tilgængelig teknik indenfor management (jf. referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker vedr. intensiv fjerkræ- og svineproduktion) på følgende punkter:

- Bedriftens slagtekyllingehuse er indrettet som BAT i form af velisoleret og mekanisk ventileret stalde med strøelse (her i form af spagnum) over hele gulvet, og udstyret med ikke-lækkende drikkevandstildeling. Der er derfor tale om bedste tilgængelige staldindretning til slagtekyllinger jf. BREF-referencedokumentet.
- Derudover er der særlig fokus på energiforbruget i slagtekyllingestaldene.

Vurdering

Hedensted Kommune vurderer, at BAT niveauet er overholdt, idet der anvendes bedste staldsystem for dyreholdet.

4.5.4 Staldindretning - slagtekalvene

Slagtekalvene står på dybstrøelse, hvilket er bedste tilgængelige staldsystem i forhold til ammoniakfordampningen. Bedriften er tilmeldt Dansk Kalv der har sit eget kvalitetsstyringsprogram. Kravet til slagtekalvene er bl.a. at de skal stå i strøet boks indtil 150 kg og efter 150 kg enten i strøet boks eller i sengebåsestald. Ejer har valgt at opstalde sine slagtekalve i dybstrøelse af hensyn til Dansk Kalv-konceptet, og der er derfor ikke ønske om at ændre til et andet staldsystem.

Naturlig ventilation, belysning og varme til kalve

Alle staldene til kalvene er med naturlig ventilation, naturlig belysning og uden opvarmning. Derved er strømforbruget lavt i forhold antallet af dyreenheder, og naturligt ventilation er i øvrigt defineret som BAT i BREF-referencedokumentet, da det er energibesparende og medfører en større luftudskiftning i staldene.

Samlet BAT på staldindretningen til slagtekalvene

Det vurderes, at bedriften anvender bedst tilgængelig teknik indenfor management (jf. referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker vedr. intensiv fjerkræ- og svineproduktion) på følgende punkter:

- Naturlig ventilation.
- Derudover fokus på energibesparende tiltag som naturlig belysning og uden opvarmning.

Vurdering

Hedensted Kommune vurderer, at BAT niveauet er overholdt, idet der anvendes bedste staldsystem for dyreholdet.

4.5.5 Energi

I kalvestalde er der følgende bemærkninger til energiforbrug:

- naturlig ventilation og dermed intet energiforbrug til opvarmning og ventilation
- naturligt lys ved kalvehytterne
- orienteringslys i slagtekalvestalden og lys ved småkalve i stalden indtil kl. 23.
- Der fås månedlig opgørelse af elforbrug fra energiselskab, hvori der holdes øje med forbruget.

I kyllingestaldene er der følgende bemærkninger til energiforbrug:

- Velisolerede kyllingehuse. Derved bliver varmetabet og -behovet reduceret i en produktion, der kræver meget høje temperaturer.
- Mørkeperiode ved kyllingerne. Om natten er lyset i slagtekyllingestaldene slukket 8 timer. Dette er primært af hensyn til dyrevelfærden, men er desuden strømbesparende.
- Vaskes med koldt vand

Vurdering

Der anvendes ikke energi til ventilation, belysning mv. i kalveproduktionen og der er fuldautomatisk energi- og varmestyring i slagtekyllingeproduktionen, da kravene til kyllingernes omgivelser er høje. Desuden holdes der øje med energiforbruget via månedlige oversigter. Hedensted Kommune vurderer derfor at BAT niveauet for energiforbrug er overholdt.

4.5.6 Vand

Til slagtekyllingerne anvendes specialnipler, der ikke spilder. Disse justeres og udskiftes jævnligt for at undgå at de drypper. Til slagtekalveproduktionen sker vandtildelingen i vandkopper, som er den normale form for vandtildelingen i dybstrøelsesstalde.

Til vask af slagtekyllingestalde anvendes iblødsætning, og der vaskes med højtryksrensere, hvilket er vandbesparende.

Hensigtsmæssig drift

Bedriftens drikkevandsinstallationer bliver jævnligt rengjort og eftersat med henblik på at undgå spild. Eventuelle skader og lækager bliver udbedret, så snart problemet er opdaget. Ovenstående aktiviteter sker for at opretholde en fornuftig drift af ejendommen og for at reducere vandforbruget, hvilket er BAT ifølge BREF-dokumentet.

Vurdering

Hedensted Kommune vurderer, at niveauet for BAT kan nås i forhold til vandforbrug ved at foretage en monitoring af vandforbruget i stalden, hvilket ikke

sker i nudrift, idet der ikke er opsat vandmåler på egen vandboring. Der er stillet vilkår om opsætning af vandmåler og jævnlig aflæsning af vandforbruget, jf. vilkår nr. 33 og nr. 27. Kontrol med drikkevandsinstallationer bliver løbende foretaget, hvormed eventuelle lækager vil blive opdaget. Det er således vurderet, at kalibrering af drikkevandsanlæg (jf. referencedokumentet) ikke er relevant at stille vilkår derom, når der foretages kontrol af vandforbruget. Med det stillede vilkår samt ansøgers oplysninger omkring BAT på vandforbrug vurderes Hedensted Kommunes niveau for BAT på vandforbrug at være overholdt.

4.5.7 Opbevaring og udbringning af husdyrgødning

Opbevaring af husdyrgødning

Husdyrgødningen på ejendommen bliver i ansøgt drift kun håndteret som dybstrøelse. Opbevaringen af dybstrøelse sker i markstak. Der sker løbende oprydning og vedligehold omkring opbevaringslagrene for husdyrgødning på ejendommen.

Udbringning af husdyrgødning

Husdyrgødning udbringes efter de generelle regler og i henhold til godt landmandskab. Det tilstræbes, at al transport med dybstrøelse ikke sker fra fredag eftermiddag og i weekenden og indenfor normal arbejdstid, således at det er til mindst mulig gene for omkringboende. Der bliver derfor ikke udbragt husdyrgødning i weekenderne. Der køres aldrig på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket areal, og der holdes som minimum 2 meters bræmmer til vandløb og søer.

Håndtering af spildevand fra gyllebeholder, herunder påfyldning af gyllevogn m.v., foregår altid under opsyn, således at spild undgås, og der tages størst muligt hensyn til omgivelserne. Husdyrgødningen bliver udbragt på marken og derefter nedharvet. Derved reduceres ammoniakfordampningen mest muligt i marken.

Som det fremgår af ovenstående, foregår udbringningen i videst mulig omfang under hensyntagen til naboer, byområder, nærliggende naturområder m.m., jævnfør BEK. 1695 af 19/12 2006, *Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v.*, og ovenstående er betegnet som bedst tilgængelig udbringningsteknik ifølge referencedokumentet for bedst tilgængelige teknikker (BREF), der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion.

Gyllen opsuges af traktorpumpe. Således er risikoen for utilsigtet udpumpning af gylle af en fastmonteret pumpe på beholderne og dermed altid under opsyn.

Der udarbejdes hvert år en mark- og gødningsplan, hvorved det sikres, at mængden af gødning tilpasses afgrødens forventede behov. I planen tages der bl.a. hensyn til jordbundstype, sædskifteplanernes udbytte og kvælstofudnyttelsen.

Afgrødevalget bestemmes ud fra sorternes udbyttepotentiale, således at højtudende sorter foretrækkes. De har det største næringstofoptag, hvorved overskuddet på udbringningsarealerne og dermed potentialet for udvaskning reduceres.

Vurdering

Hedensted Kommune vurderer, at Kommunens niveau for BAT på opbevaring og udbringning af husdyrgødning er overholdt. Ansøger overholder gældende lovgivning for opbevaring og udbringning af husdyrgødning i overensstemmelse med generelle regler og BEK. 1695 af 19/12 2006, Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage, m.v. Gældende dansk lovgivning på dette område er dækkende for langt størstedelen af punkterne under opbevaring og udbringning af husdyrgødning i BREF-referencedokument. Derudover er der stillet vilkår omkring opbevaring og udbringning af husdyrgødning i forhold til 3.2.1 gødningsproduktion- og håndtering, 3.2.6 driftsforstyrrelser og uheld, 3.3 Arealer, og vilkår 29.

4.5.8 Samlet vurdering af BAT

På baggrund af ansøgers oplysninger om anvendelse af BAT, samt de stillede vilkår, vurderer Hedensted Kommune at husdyrbruget opfylder kravet om BAT, både for de eksisterende stalde, den nu lovliggjorte staldbygning, plansilo og gylletank/fortank og driftsstyring i øvrigt. Husdyrbruget anvender bedste staldsystem for både slagtekalveproduktion og slagtekyllingeproduktion.

I forbindelse med udarbejdelse af eventuelle tillæg og senest ved revurdering af miljøgodkendelsen, vil overvejelserne omkring BAT blive taget op til fornyet vurdering.

4.6 Landskabelige hensyn

Ejendommen er beliggende i landzone og er omgivet af dyrket agerjord på alle sider. Der er få boliger tæt på husdyrbruget; en bolig ejet af ansøger og en mindre landbrugsejendom. Ejendommen er beliggende nordvest for Hvirring, som er en landsby og 3 km nordøst for Rask Mølle. Ejendommen ligger ikke indenfor område betegnet særligt værdifuldt landskab. Nærmeste område er ca. 2 km nordvest for ejendommen i forbindelse med oldtidsmiljø ved Hårup Mark, Horsens Kommune.

Nærmeste Internationale beskyttelsesområde er Habitatområde område nr. 44 'Uldum Kær, Tørring Kær og Ølholm Kær' ca. 5,4 km mod sydvest.

Hedelundvej 15 er ikke berørt af kulturmiljøer eller bevaringsværdige landsbyer. Nærmeste kulturmiljø er nr. 90 'Gulbjerg Høje og Gilhøj' ca. 1 km mod syd, som er et oldtidsmiljø med langstrakt højtliggende forløb med 9 gravhøje. Nærmeste kirkebyggelinie (omkring Hvirring Kirke) ligger mod syd ca. 800 m fra staldanlægget, hvorved ejendommen ikke er berørt af denne.

Ejendommen er ikke berørt af fredninger eller fortidsminder. Der er god afstand til nærmeste fredede fortidsminde, som er en fredet gravhøj, ca. 1,1 km syd for ejendommen beliggende i forbindelse med Kulturmiljø nr. 90.

Grundet sin placering inde i landet ligger ejendommen langt fra strandbeskyttelse, kystnærhedszone og klitfredninger. Ejendommen er ikke berørt af å-beskyttelseslinier, sø-beskyttelseslinier og skovbyggelinjer. Nærmeste skovbeskyttelseslinje ligger ca. 500 m mod øst og å-beskyttelseslinjen ca. 1,6 km mod øst langs med Gudenåen. Nærmeste beskyttede jord- eller stendige er beliggende ca. 70 m mod nordvest for ejendommen i skel mod Hedelundvej 17. Området er præget af mange diger og fortidsminder i form af gravhøje. Der er dog de seneste år blevet fjernet en del diger på ansøgers mark, hvilket Kommunen har anmeldt til Kulturarvsstyrelsen.

Flere af udbringningsarealerne ligger i Særlig følsomme landbrugsområder (SFL) eller inden for skovbyggelinie og kulturmiljø nr. 90. Dele af mark 55-0 og 54-0 ligger i Kulturmiljø 'Gulbjerg høj og Gilhøje'. Der er ingen gravhøje på udbringningsarealerne. Da der ikke er ansøgt om at bygge på de berørte marker, er det vurderet, at driften på markerne ikke vil have indvirkning på de forskellige udpegninger og beskyttelseslinier.

Ejendommens bygninger er opført i stålprofilplader og betonelementer med søsten samt krydsfiner og fremstår i rødt og gråt. Tagene er med gråt eternit-tag eller stålplader. Gyllebeholder og ensilagesiloer er i beton.

Ejendommen ligger højt og synligt i landskabet. Det er vurderet, at der ikke skal stilles vilkår til afskærmende beplantning omkring de nyopførte kalvestalde, da størrelsen og omfanget af disse, ikke har landskabelig påvirkning. Ejendommen ligger ikke i særligt landskabeligt område, hvor der i forbindelse med nybyggeri skal tages særlige hensyn til den landskabelige påvirkning. Endvidere er det en produktionsform, som kræver åbne bygninger og dermed luft, og det vil ikke i produktionsøjemed være optimalt at have beplantning tæt på staldbygningerne. Ansøger har oplyst, at der er plantet hybenbuske langs med kalvehytterne.

Vurdering

Hedensted Kommune vurderer, at husdyrbruget vil kunne indrettes og drives under varetagelse af de landskabelige hensyn.

4.7 Ophør og alternativer

Ved ophør af markdrift og servicering af maskiner fra ejendommen vil rester af motorolie og spildolie blive sendt til godkendt aftager. Et eventuelt restoplag af bekæmpelsesmidler vil blive sendt til en anden forbruger eller destrueret på forsvarlig vis.

Ved ophør af husdyrhold på ejendommen vil stalde, fodersystemer og gyllekanaler blive tømt og rengjort.

Hvis der ikke er behov for opbevaring af korn og øvrigt foder på ejendommen vil siloer og øvrige lagre blive tømt og rengjort.

Hvis der ikke er behov for gylleopbevaring på ejendommen vil gyllebeholdere blive tømt, rengjort samt taget ud af drift.

4.8 Samlet vurdering

Hedensted Kommune har vurderet, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forurening ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne.

Husdyrbruget nedsætter sin samlede ammoniakemission og lugt ved nærværende omlægning og udvidelse af dyreholdet. Der er ikke natur, som påvirkes væsentligt fra såvel anlæg som udspretningsarealer med de givne vilkår. Naboer vurderes ikke at blive påvirket væsentligt, da lugtgener mindskes, særligt for de nærmeste naboer. Der er ligeledes stillet skærpet vilkår til opbevaring af gødning i markstak af hensyn til naboer.

5. FORMALIA

5.1 Lov m.m.

Husdyrbruget er omfattet af Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Følgende bekendtgørelser, regulativer og forskrifter er relevante for husdyrbruget.

- Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, lov nr. 1572 af 20. december 2006
- Miljøbeskyttelsesloven, lov om miljøbeskyttelse, lov nr. 1757 af 22. december 2006
- Husdyrgødningsbekendtgørelsen, bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v., bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 med senere ændringer.
- Hedensted Kommunes regulativ for erhvervsaffald
- Bekendtgørelse nr. 533 af 18. juni 2003 og senere ændringer om bekæmpelsesmidler
- Bekendtgørelse nr. 268 af 31/03 2009 om påfyldning og vask m.v. af sprøjter til udbringning af plantebeskyttelsesmidler
- Regionplan 2005 for Vejle Amt

5.2 Klagevejledning

Afgørelsen vil blive offentlig bekendtgjort på Hedensted Kommunes hjemmeside og i Hedensted-Juelsminde Avis d. 15. december 2009.

Godkendelsen kan påklages til Miljøklagenævnet af ansøgeren, klageberettigede myndigheder og organisationer samt enhver, der har en væsentlig, individuel interesse i sagens udfald, jf. Husdyrlovens § 84 - 87.

En eventuel klage skal indgives skriftligt og stiles til Miljøklagenævnet, Rentemestervej 8, 2400 København NV, men sendes til Hedensted Kommune, Teknisk afdeling, Tjørnevej 6, 7171 Uldum eller på mail til: miljo@hedensted.dk

Kommunen vil umiddelbart efter klagefristens udløb sende klagen videre til Miljøklagenævnet ledsaget af denne afgørelse og det materiale, som er indgået i sagens bedømmelse.

Klagefristen er 4 uger fra offentliggørelsen, hvilket betyder, at en eventuel klage skal være Hedensted Kommune i hænde senest den **12. januar 2010 kl. 15.00**

Ansøgeren vil ved klagefristens udløb få besked, såfremt der er modtaget klager.

Søgsmål kan anlægges for domstolene i henhold til § 90 i Husdyrloven. Fristen er 6 måneder fra godkendelsen er meddelt.

En klage over miljøgodkendelsen har ikke opsættende virkning på retten til at udnytte godkendelsen, medmindre Miljøklagenævnet bestemmer andet (jf. § 81 i Husdyrloven). Udnyttelse af godkendelsen kan dog kun ske under opfyldelse af vilkårene, som er fastsat i denne godkendelse. Det skal dog bemær-

kes, at udnyttelse af godkendelsen sker på eget ansvar, og ikke indskrænker klagemyndighedens ret til at ændre eller ophæve afgørelsen.

5.3 Udnyttelse af godkendelsen

Godkendelsen træder i kraft den **15. december 2009**. Opmærksomheden henledes på, at såfremt afgørelsen påklages, kan klagemyndigheden beslutte at ændre vilkårene i godkendelsen eller helt at ophæve godkendelsen.

Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 2 år fra denne afgørelse er meddelt. Med "udnyttet" menes, at det ansøgte byggeri er taget i brug, og der er indsat et dyrehold svarende til opstart af den ansøgte produktion.

Hvis miljøgodkendelsen ikke har været helt eller delvist udnyttet i 3 på hinanden følgende år, bortfalder den del af godkendelsen, som ikke har været udnyttet i de seneste 3 år. Fravigelser, som skyldes naturlige produktionsudsving, betragtes ikke som kontinuitetsbrud.

Hedensted Kommune skal tage godkendelse op til revurdering, når der er forløbet 8 år efter godkendelse jf. Husdyrlovens § 41 stk. 3 og derefter mindst hvert tiende år. Det er derfor planlagt at igangsætte den første revurdering i 2017.

5.4 Andet

Dyreenheder er beregnet efter de nugældende omregningsfaktorer i bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage mv. (Bek. Nr. 1695 af 19.12.2006 med senere ændringer). Denne miljøgodkendelse er foretaget i forhold til det ansøgte antal dyr, uagtet at der senere måtte ske ændringer i beregning af antal dyreenheder.

Dyreenhedsberegningen ændres pr. 1. august 2010, hvormed godkendelsen lyder på 491,7 DE; 323,8 DE slagtekvæg, 166,7 DE slagtekyllinger og 1,3 DE heste. Kommunen skal gøres opmærksom på, at det er antallet af producerede dyr samt dyr på stald, som danner grundlaget for produktionstilladelsen.

Der gøres opmærksom på, at ansøger selv har ansvar for at indhente nødvendige tilladelser/godkendelser efter anden lovgivning.

Kopimodtagere:

Miljøcenter Århus: post@aar.mim.dk

Miljøstyrelsen: mst@mst.dk

Danmarks Naturfredningsforening: dn@dn.dk + lokalbestyrelse, Hedensted:

Uffe Kristiansen: hoejvang@adslhome.dk

Det Økologiske Råd: husdyr@ecocouncil.dk

Sundhedsstyrelsen, Embedslægeinstitutionen Midtjylland: midt@sst.dk

Danmarks Fiskeriforening: mail@dkfisk.dk

Danmarks sportsfiskerforbund: jkt@sportsfiskerforbundet.dk + miljøkoordinator: jka@nordfynskommune.dk

Dansk Ornitologisk Forening: natur@dof.dk + lokal repræsentant: hedensted@dof.dk

Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk

Friluftsrådet: fr@friluftsradet.dk + Friluftsrådet i Kreds 7: soehoejlandet@friluftsradet.dk

Modtagere af orientering om meddelt godkendelse:

Ejere af forpagtede arealer på følgende adresser:

Karsten Nielsen, Nr. Snedevej 116, 8762 Flemming
Christian Trolle, Kodallundvej 8, 8763 Rask Mølle
Steen Kristensen, Norddalsvej 5, 8762 Flemming
Kaj Dissing, Enggårdsvej 23, 8763 Rask Mølle
Dennis Jensen, Enggårdsvej 21, 8763 Rask Mølle

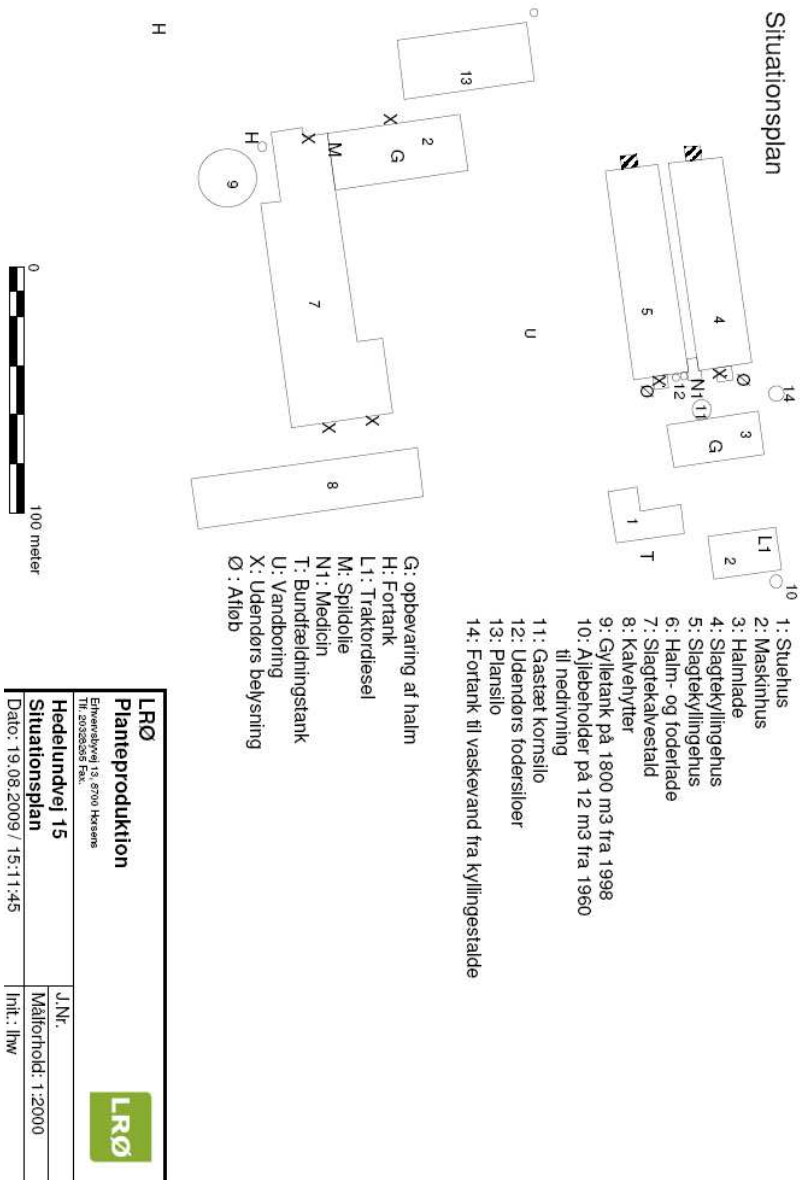
Ejer af aftalearealer på følgende adresser:

Thorbjørn Bengston, Skanderborgvej 91, 8763 Rask Mølle
Søren Lassen, Nr. Snedevej 112, 8762 Flemming
Thule Møldrup, Enggårdsvej 8, 8762 Flemming
Kurt Nielsen, Gammelstrupvej 14, 8740 Brædstrup
Leif Thykjær, Viborgvej 101, 8766 Nr. Snede
Niels Peter Petersen, Hamborgvej 11, 8740 Brædstrup
Jørgen Knapp, Enggårdsvej 25, 8763 Rask Mølle
Willy Sørensen, Birknæsvej 9, 8752 Østbirk
Kim Rude Jensen, Birknæsvej 15, 8752 Østbirk
Jacob Truelsen, Nørre Snedevej 110, 8762 Flemming
Dennis Rye Jensen, Enggårdsvej 19, 8763 Rask Mølle

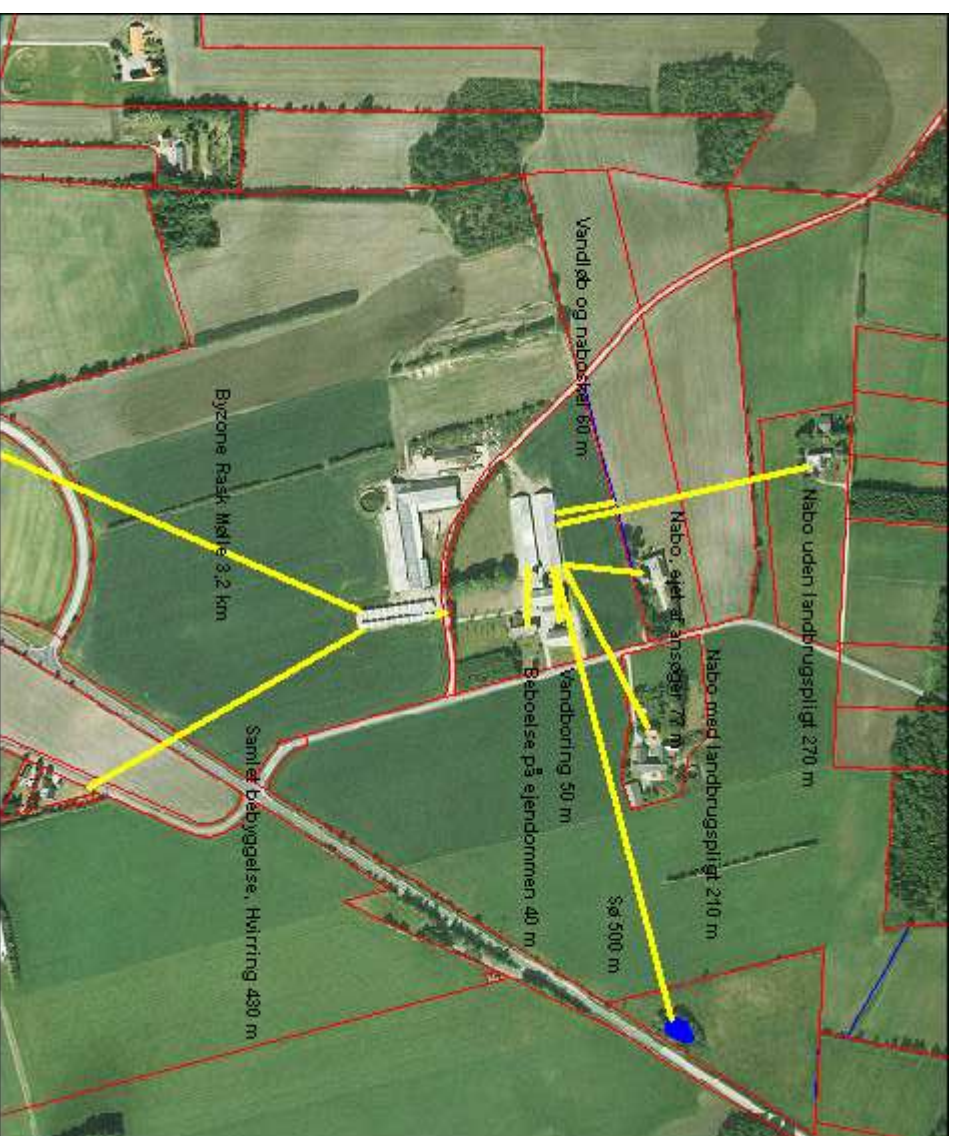
Naboer på følgende adresser:

Lotte Amalie Rasmussen og Jesper Vestermark Høy; Hedelundvej 16; 8762 Flemming (landbrugspligt)
Jesper Dennis og Jette Christiansen; Hedelundvej 19; 8762 Flemming (ikke landbrugspligt)
Brian Sandmand Mortensen, Nørre Snedevej 114, 8762 Flemming
Trine Søby Nilsson, Hedelundvej 12, 8762 Flemming

BILAG 1. SITUATIONSPLAN

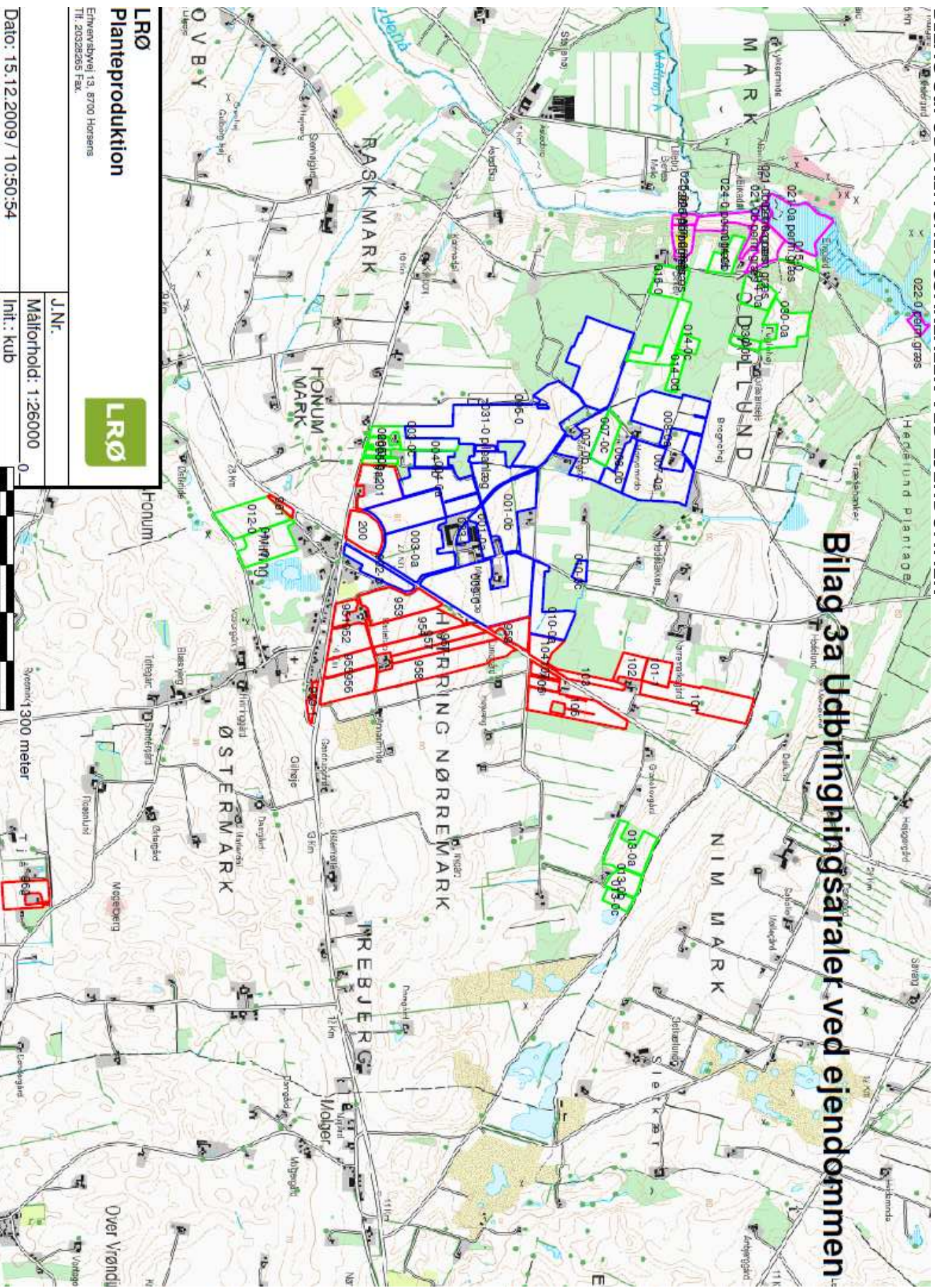

BILAG 2. OVERSIGT OVER AFSTANDE

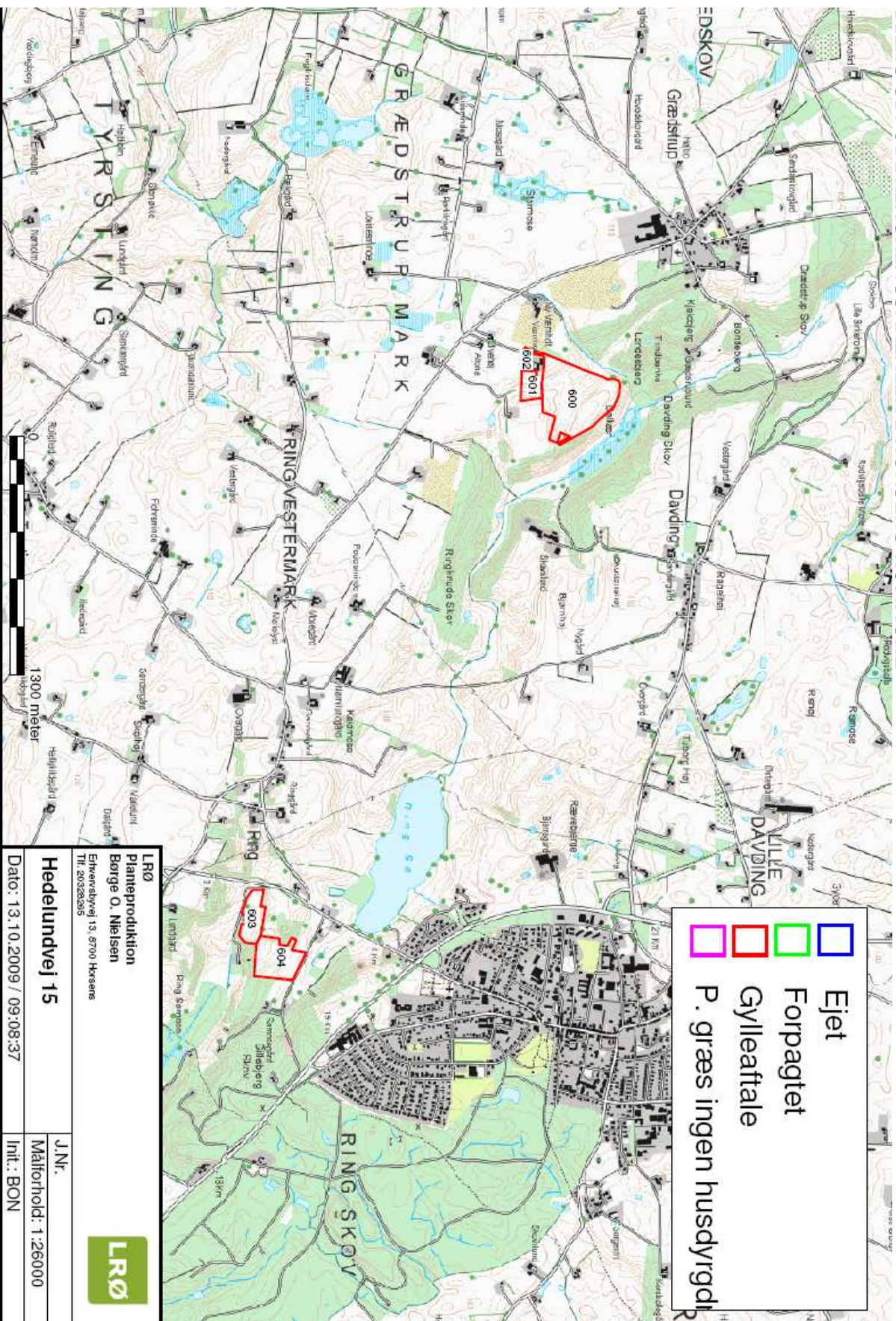

BILAG 3a. UDBRINGINGSAREALER VED EJENDOMMEN

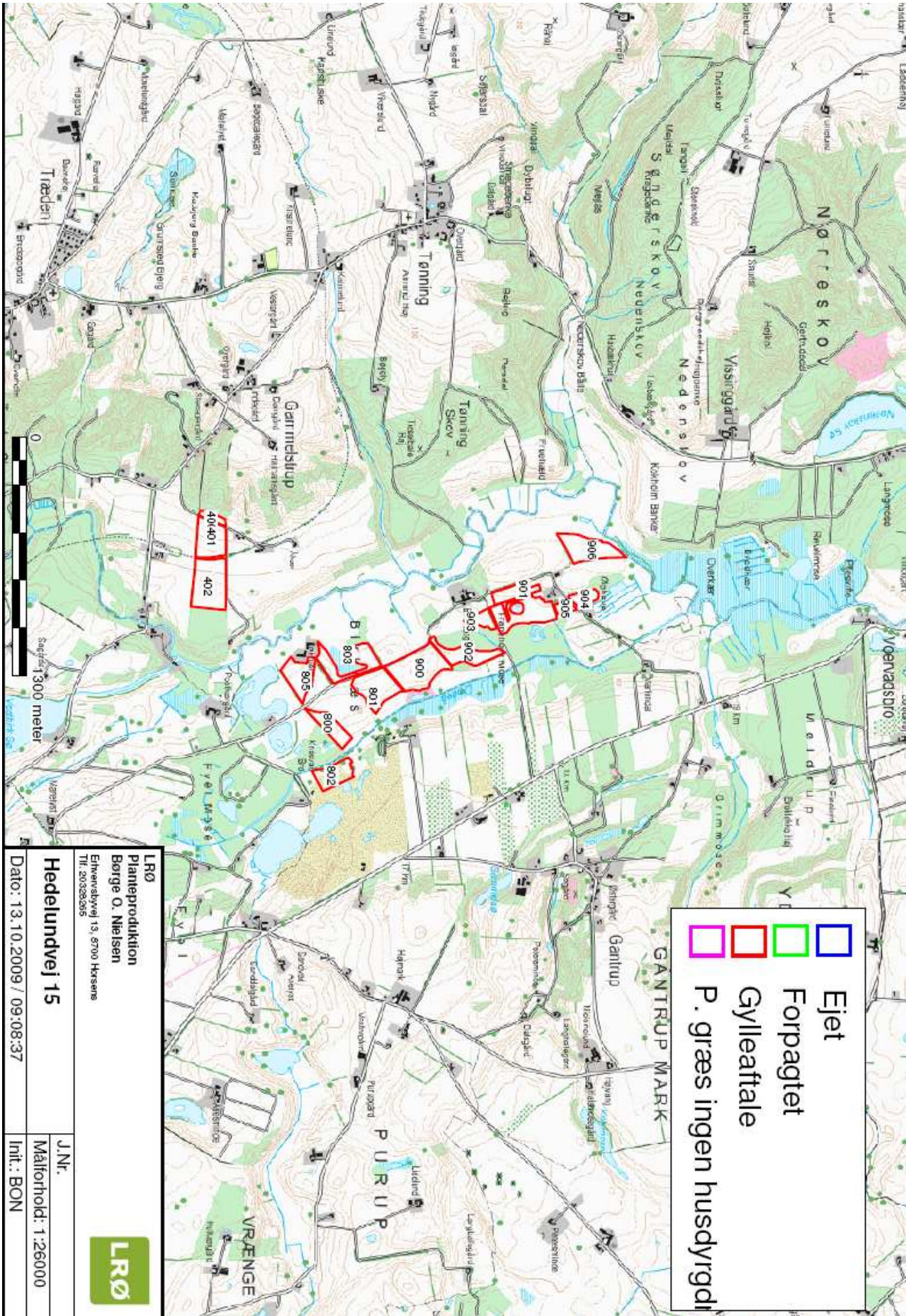
Bilag 3a Udbbringingsarealer ved ejendommen

BILAG 3B. UDBRINGINGSAREALER I HORSSENS KOMMUNE

BILAG 3C. UDBRINGINGSAREALER I HORSSENS KOMMUNE

BILAG 3D. UDBRINGINGSAREALER I IKAST-BRANDE KOMMUNE

